

4. lpp. **Septiņdesmitgrādīgais *borītis* kārtīgiem vīriem nav nekas.**
5. lpp. **Citādie skolotāji un citādie skolēni jeb *Mūsējie* Mazirbē.**
6. lpp. **Uldis Katlaps — deputāts un dundžiņš.**
6. lpp. **«Te katrs sarūsējušais nieciņš kliež par nedzīvotu dzīvi».**
6. lpp. **Dzejas laiks Liepājā un mūsu novadā.**
7. lpp. **Uguns un nakts. Ne gluži pēc Raiņa.**
8. lpp. **Īsa pamācība vēlēšanās. Ne gluži pēc Blaumaņa.**

Redaktora ziņa

Par vēlēšanām

Lietišķi par vēlēšanām, lūdzu, lasiet 8. lappusē!

Piederu pie tiem, kas Saeimas vēlēšanas gaida ar smagu sirdi. Man nav ilūziju par politiskajiem grupējumiem, kas mīl savu elektorātu reizi četros gados, kampaņveidā. Tad nu gan sagrābj iespējamo vēlēšanu kā Karlsona vecmāmiņa savu lolojumu — tik cieti, ka tas top gluži zils. Mīlul! Gribo par tevi rūpēties!

Vai tiešām ļaužu dzīve uztrauc šos labdarus? Ko viņi zina par indi vīda dzīvi? Elektorāts ir masa, kas kļūst svarīga apmēram pusgadu pirms balsošanas un kas jāiebaro

ar solījumu sviestmaizēm.

Taču izvēle mums paliek. Lai arī esmu skeptisks pret partiju programmām, tomēr iepazīšimies ar tām, pirms izšķiramies. Sevišķi šaubu gadījumā. Laiks vēl ir. Un tad ar skaidru prātu novērtēsim, vai uzticēties lēkmjveida mīlestības izpausmēm, vai tiem, kas dara, nesolot zelta kalnus.

Alnis Auziņš

P. S. Avīzes numurs nākamgad, protams, maksās santimus, ne latus.

Sirsnīgi pateicos visiem par jaukajiem un mīļajiem sveicieniem grāmatas *Senais lībiešu ciems Kolka* atvēršanas svētkos 4. septembrī Kolkā!

Baiba Šuvcāne

Kolka ir uzrakstīta!

4. IX Kolkas pārpildītājā un mājīgajā tautas namā kopīgi atvērām Baibas Šuvcānes grāmatu *Senais lībiešu ciems Kolka*.

Kolkai piemīt kas sevišķs, īpaši koncentrēts garīgums. To apliecina arī sestdienas notikums, pati grāmata — kapitāls pienesums savai Kolkai, savam novadam un savai Latvijai. Kā vakara gaitā uzsvēra runātāji, maz mūsu zemē ciemu, kas varētu lepoties ar kultūrvēsturisku pētījumu un vākumu. Tas pirmkārt. Otrkārt, kolcinieki māk arī nosvinēt, jo ir spēcīgi pašdarbnieki un atsaucīga publika. Trāpīgi vakara nobeigumā pateica vietējais mācītājs Ainārs Kostanda: šādi notikumi saliedē un ceļ visu kopējo pašapziņu. Mēs jūtamies līdzdalīgi! Un tā nelabvēlīgajos apstākļos ir svarīga stute.

Jauki grāmatā ievadīja Baibas agrākās kolēģes aktrises Rasmus Garnes lasījums. Lielisks turpinājums — savdabīga filma, samontēta no grāmatā iekļuvušām un arī ārpusē palikušām fotogrāfijām, fonā skanot aktiera Andra Bērziņa lasījumam. Tie, kas līdz tam to vēl neatjauta, nu uzzināja, ka sienu dzīvo, zivis purgā un tiklus kolterē.

Daudzo sveicēju pulkā jāizceļ Jāņa Medņa apsveikumi lībiešu un latviešu valodā, uzsverot autores devumu kultūrvēsturē, novada domes priekšsēdētāja teikums, ka nākamajiem lasītājiem, gaidot darbu, bija grūtāk nekā autorei rakstot, un folklorista Alda Pūteļa trāpīgie dzīves materiālās un nemateriālās puses vērojumi, atziņas par lībiskā iekausējumu latviešu valodā un asinīs, reizē paužot savu nostāju un vēlējumu: kaut arī viss mazais ar laiku droši vien izzudīs, tieši tādēļ tas visupirms jāapzina un jānostiprina.

Savukārt autore, sakot paldies labvēļiem un kuplajam līdzautoru pulkam (600 lappušu grāmata ietver vairāk nekā 60 kolcinieku stās-

tījumu), daudziem dāvāja jauno izdevumu.

Vakara muzikālajā ietērpā gribas uzsvērt kora muzikālo varējumu un to, ka kvalitāti apliecināja visi priekšnesumi, sevišķi jau Raimonda Tigula dziesmas atskaņojums, pašam komponistam spēlējot.

Saruna ar grāmatas autori

Nodrukāts manuskripts ir padarīts vainagojums. Kas slēpjas aiz tā? To vaicāju grāmatas *Senais lībiešu ciems Kolka* autorei.

— Vai tu atceries, kā radās ideja uzrakstīt par Kolku?

rakstiet! Kad pēc pāris gadiem pārcēlāties uz Kolku, atcerējāties šo ierosinājumu.

— Kādā samērā pēc apjoma ir sarunas ar cilvēkiem un vēstures pētniecība arhīvos?

— Apmēram puse uz pusi. Arhīvu darbā daudz paveica mamma, lai gan arī es krietni papildināju. Stāsti caurvij visu grāmatu. Bija tādi, kas tikai iedvesmoja.

Gadu staigājām pa mājām. Rakstīt sākām 2007. gada rudenī, kad stāsti bija savākti. 2009. gada pavasarī izdevniecībā *Jumava* nodevu manuskripta pirmo daļu, pārējo — decembrī. Pēc tam vēl bija darbs ar redaktoriem, korektūru, fotoattēliem. Līdztekus tam meklēju naudu.

— Kā izdomāji grāmatas uzbūvi?

— Redzot milzīgo materiālu, vajadzēja atrast pieeju. Sapratu, ka der vienīgi hronoloģiskā — no sen dienām līdz mūsdienām. Darba gai-

žādām nodaļām.

— Vai grāmatā iekļuva viss iecerētais?

— Ārpusē daudz nepalika. Mani neviens neierobežoja, drīzāk iedarbojās pašcenzūra.

— Vai nevienu brīdi negribējās mest plinti krūmos?

— Melnie brīži bija. Pirmais — mammas aiziešana. Jā, viņa dzīves novakarā vairs nerakstīja, bet svarīgs bija padoms, plecā sajūta. Tam tiku pāri, jo sapratu — jāturpina. Apzinājos pienākumu. Tad pati slimu. Nospriedu — nu gan darbs beidzies. Arī tam tiku pāri. Bija nelielas radošās krīzes, kad esmu sev vaicājusi: ko tik vājrātīgu esmu uzņēmusies?

— Vai naudas meklēšana neradīja bažas par sekmiņu iznākumu?

— Brīžiem. Bet tad pēkšņi mazs lēcienis, un kļuva priecīgāk.

Pēdējos 1500 latu lasīju kopā pa simtiem. Paldies atsaucīgajiem cilvēkiem! Būtu jābija Dundagas novada un Valsts Kultūrkapitāla fonda atbalsts, kas ļāva noticēt. Vēl noteikti jāmin viens privātziedotājs, SIA *Kolkasrags* un SIA *Līcis-93*.

— Pabeidzot lielu radošu darbu, mēdz iestāties atslābums...

— Apbrīnojami, ne vienu brīdi nav bijusi doma, ka būtu pielikts punkts plašākā izpratnē. Vispirms gan gribas sapost māju, sakārtot datoru. Trīs dienas pēc grāmatas atvēršanas svētkiem lasīju baravi-

kas, joprojām peldos!

Nē, radošās krīzes nav! Apzinoties, cik daudz būtu jādara, lai tik Dievs dod veselību un laiku!

— Vai varam nedaudz pavērt nākamības priekšskatu maliņu?

— Tā ir iecere, kur mani sagaida vairāk sastādītāja darbs. Tie atkal ir cilvēku stāstījumi un no šīs puses.

Viss notiek tā, kā jānotiek. Ja idejai jāpiepildās, tad tā arī notiks. Ja man galīgi nebūtu, ko darīt, es staigātu Kolkā otrā apli. Tas tā, humoram.

Alnis Auziņš

• Baibu Šuvcāni sveic novada domes priekšsēdētājs un deputāti.

Jāņa Medņa foto

— Atceros precīzi. 2002. gadā, kad atvērām manas mammas pirmo grāmatu *Lībiešu ciems, kura vairs nav*, kolceniece Valija Lauksteine, pašķīstot jauno izdevumu, ieminējās — vajadzētu grāmatu arī par Kolku. Mamma smaidot atbildēja —

tā kaut kas mainījās, nodaļas staigāja uz priekšu un atpakaļ. Māju stāsti ilgi gulēja, kamēr sapratu, ko ar tiem darīt. Likt viens pret vienu? Nē, tā nebūs labi. Te cilvēks runā par kultūru, te par zvejniecību. Tātad viena stāsta daļām jāceļo uz da-

Oktobrī Dundagā ...

2. X Skolotāju diena novadā.

30. X plkst. 18.00 pili Krišjāņa Barona jubilejas pasākums *Mana tautas dziesma*.

... un Kolkas tautas namā

2. X plkst. 18.00 Julgt Stalte aicina visus interesus mācīties latviešu, lībiešu un citu tautu dančus. Nodarbības notiks divreiz mēnesī, sestdienās.

7. X plkst. 18.00 mazajā zālē nodarbības atsāk rokdarbnieku pulciņš *Fantāzija*. Aicinām jaunus dalībniekus, kurus interesē adīšana, tamborēšana, floristika un citi rokdarbi.

16. X plkst. 14.00 pensionāru apvienība *Sarma* aicina uz Rudens balli. Pie mums ciemosies draugi no Dundagas, Rojas un Lubes. Par mūziku gādās Laimonis Zemels. Ieeja Ls 1,00.

Runas vīriem ir spēks rokās

Novada domē 25. augustā

► Izdevumi būvdarbu tāmju ekspertīzei

SIA LBS — konsultants un Dundagas novada dome ir noslēgusi līgumu par projekta *Kubalu skolas – muzeja saimniecības ēkas renovācija un muzeja sētas labiekārtošana* pretendenta piedāvājumu veikt būvdarbu tāmju ekspertīzi par Ls 300. Ir saņemta pretenziju vēstule par laikā nesamaksāto rēķinu un līguma saistību nepildi par Ls 24,79.

Nolēma rezervēt līdzekļus rēķina apmaksai Ls 324,79 apmērā par būvdarbu tāmju ekspertīzi no Kubalu skolas – muzeja budžeta.

► Atteikšanās no tehniskā projekta

Pēc Dundagas novada Būvvaldes atzinuma domei par SIA *Arhitektu birojs «KRASTS»* izstrādātā tehniskā projekta *Kubalu skolas saimniecības ēkas renovācija un muzeja sētas labiekārtošana* neatbilstību būvniecības normatīvajiem aktiem un projekta mērķa sasniegšanai dome lēma, ka jāvienojas ar tehniskā projekta izstrādātāju par nepieciešamo izmaiņu un papildinājumu iestrādi projektā. Neskatoties uz SIA *Arhitektu birojs «KRASTS»* apliecinājumu sadarboties, konkrētie Būvvaldes iesniegtie priekšlikumi projekta grozījumiem un papildinājumiem tika noraidīti.

Atbilstoši MK 15.09.2008. noteikumiem Nr. 755 *Kārtība, kādā piešķir valsts un ES atbalstu pasākumam «Lauku mantojuma saglabāšana un atjaunošana»* attiecināmās izmaksas ir: 18.4. ar projekta sagatavošanu un ieviešanu tieši saistītas vispārējās izmaksas, to skaitā samaksa par arhitektu, inženieru un konsultantu darbu, juridiskajiem pakalpojumiem, tehniski ekonomisko jautājumu izstrādi, patentu un licenču iegādi, ja tās nepārsniedz 8% no projekta kopējās attiecināmo izmaksu summas; 20. Attiecināmie izdevumi ir tikai tām projekta pozīcijām, kuras veicina projekta mērķa sasniegšanu.

Maksājumus SIA *Arhitektu birojs «KRASTS»* var neatzīt par attiecināmām izmaksām. Deputāti izteica iebildes, ka pirms domes lēmuma pieņemšanas Būvvaldei ir jānoņem savs akcepts šim konkrētajam projektam.

Nolēma atteikties no SIA *Arhitektu birojs «KRASTS»* izstrādātā tehniskā projekta *Kubalu skolas saimniecības ēkas renovācija un muzeja sētas labiekārtošana*, jo ar to nav iespējams sasniegt ELFLA pasākuma *Lauku mantojuma saglabāšana un atjaunošana* projekta *Lauku saimniecības vēsturiskās apbūves atjaunošana Kubalu skolas – muzeja sētā, lauksaimniecības un mežsaimniecības ekspozīciju izveide ar amatniecības mācību programmu iespējām* izvirzīto mērķi; Dundagas novada domes iepirkumu komisijai organizēt iepirkumu procedūru par būvprojekta izstrādi projektam *Labiekārtošanas un renovācijas darbi Kubalu skolas – muzeja sētā, atjaunojot vēsturiskos elementus*; būvprojekta izstrādāšanai vajadzīgos izdevumus segt no budžetā projektam paredzētajiem līdzekļiem.

► Līguma pārtraukšana

SIA *Smilšu pilis* un Dundagas novada dome ir noslēgusi līgumu par būvprojekta izstrādi *Labiekārtošanas un renovācijas darbi Kubalu skolas – muzeja sētā, atjaunojot vēsturiskos elementus* par Ls 2662.

SIA *Smilšu pilis* kā izpildītājs apņēmis izstrādāt būvprojektu atbilstoši izpildītāja sagatavotam projektēšanas uzdevumam, kas ir līguma pielikumā un ir neatņemama tā sastāvdaļa.

Nolēma pārtraukt domes noslēgto līgumu ar SIA *Smilšu pilis* par būvprojekta izstrādi projektam *Labiekārtošanas un renovācijas darbi Kubalu skolas – muzeja sētā, atjaunojot vēsturiskos elementus*.

► Līdzdalība biedrības Mājas projektā

Dundagas bērnu dienas centrs *Mājas* Sabiedrības integrācijas fondam (SIF) iesniedzis projektu, lai radītu iespēju bērniem no ģimenēm ar trūcīgās vai maznodrošinātās ģimenes statusu bez maksas attīstīt radošās spējas.

Nolēma projekta atbalsta gadījumā piešķirt dotācijas veidā 2011. gadā Ls 1450 līdzfinansējumu un līdzfinansējuma piešķiršanas gadījumā 2012. gadā samazināt dotāciju biedrībai Dundagas bērnu dienas centrs *Mājas* par Ls 950.

► Avīze Dundadznieks

Nolēma no 2011. gada izdot laikrakstu *Dundadznieks* divreiz mēnesī (katrs numurs 6 lappuses; jūnijā un decembrī 1 reizi mēnesī), nosakot maksu Ls 0,40 par eksemplāru, pasūtot laikrakstu *Latvijas pastā*, un Ls 0,45, pērkot novada pārdošanas vietās.

► Komercludinājumi Dundadzniekā

Nolēma noteikt 25% atlaidi atkārtotiem komerciāla rakstura sludinājumiem *Dundadzniekā*.

► Grozījumi Kubalu skolas – muzeja budžetā

Nolēma papildus precizēt budžeta izdevumu plānu.

► Nolikums par atlīdzību

Nolikums *Par atlīdzību Dundagas novada pašvaldībā* izstrādāts, pamatojoties uz Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likumu. Šis nolikums un likums nosaka atlīdzības noteikšanas kārtību Dundagas novada domes, domes priekšsēdētāja vietniekiem, domes deputātiem, domes izveidoto komisiju locekļiem un sekretāriem, valdēm un darba grupām, novada pašvaldības Centrālās administrācijas darbiniekiem un pašvaldības iestāžu vadītājiem un darbiniekiem, izņemot pedagogus.

Finanšu komitejā radās ierosinājums atteikties no algu koeficientu sistēmas darbiniekiem, bet noteikt procentu atalgojumu no maksimālā amata diapazona pēc amatu kataloga, pamatojoties uz veikto izvērtēšanu, kā arī grozīt vērtēšanas komisijas sastāvu. Sākotnēji piedāvātajā projektā ir izdarītas izmaiņas. Papildus ir ieteikts svītrot nolikumā izvērtēšanas kritērijus, jo tos noteiks atsevišķā dokumentā.

Apstiprināja nolikumu *Par atlīdzību Dundagas novada pašvaldībā* un līdz jaunās metodikas un amatalgas noteikšanas kritēriju apstiprināšanai piemērot iepriekšējos.

► Amatu klasifikācijas katalogs

Apstiprināja Dundagas novada pašvaldības amatu klasifikācijas katalogu.

► Kolkas pagasta teritorijas plānojums

Pamatojoties uz MK 06.10.2009. noteikumu Nr. 1148 *Vietējās pašval-*

dības teritorijas plānošanas noteikumi 47. punktu, izdeva Dundagas novada pašvaldības 25.08.2010. saistošos noteikumus Nr. 21 *Dundagas novada Kolkas pagasta teritorijas plānojums ar grozījumiem*, grafisko daļu un teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumiem.

► Grozījumi vietējos pasažieru pārvadājumu maršrutos

Lai labāk aptvertu Kaļķu un Vīdales ciemu teritoriju, nolēma ieteikt Kurzemes Plānošanas reģiona administrācijai:

1) mainīt maršrutu Dundaga – Kaļķi – Akmeņdārzi – **Rīgzemes** – Vīdale – Dundaga (maršruta Nr. 6008) uz Dundaga – Kaļķi – Akmeņdārzi – **Vīdales kapi** – **Cirstes** – Vīdale – Dundaga;

2) mainīt maršrutu Dundaga – Senķi – Kaļķi – Piltene – Dundaga (maršruta Nr. 6011) uz Dundaga – Senķi – Kaļķi – Piltene (līdz Dravniekiem) – **Kaļķi** – Dundaga.

► Projekta pieteikums ERAF projektā Sociālekonomiski nozīmīgu objektu atjaunošana

Nolēma: 1) iesniegt projektu *Dundagas pils kā Ziemeļkurzemes kultūras, izglītības un tūrisma centra renovācija* iesniegumu konkursā ERAF programmas *Infrastruktūra un pakalpojumi* papildinājumā 3.4.3. pasākuma *Kultūrvides sociālekonomiskā ietekme* 3.4.3.2. aktivitātē *Sociālekonomiski nozīmīgu kultūras mantojuma objektu atjaunošana* par kopējo summu Ls 447021,50; 2) garantēt projekta līdzfinansējumu 15% jeb Ls 67053,23 apmērā; 3) nodrošināt projekta īstenošanai un projekta izmaksu pieauguma gadījumā nepieciešamos finanšu resursus no pašvaldības budžeta līdzekļiem; 4) par projekta vadītāju noteikt pils direktori Baibu Dūdu.

► Sadzīves atkritumu apsaimniekošana jūrmalas ciemos

Apstiprināja 25.08.2010. saistošos noteikumus Nr. 22 *Grozījumi Dundagas novada 27.01.2010. noteikumos Nr. 3 «Par sadzīves atkritumu apsaimniekošanu Dundagas novada pašvaldības teritorijā»* un saskaņā ar likuma *Par pašvaldībām* 45. pantu nosūtīt saistošos noteikumus atzinuma saņemšanai Reģionālās attīstības un pašvaldības lietu ministrijai.

► Izglītības iestāžu tarifikācijas kārtība

Lai noteiktu vienotu Dundagas novada izglītības iestāžu tarifikāciju veidošanu, apstiprināšanu un saskaņošanu, nolēma Dundagas novada domei noteikt šādu kārtību: 1) izglītības iestādes vadītājs sastāda tarifikāciju saskaņā ar Ministru kabineta noteikumu Nr. 836 2. pielikumu, norādot katra pedagoga slodzi, kā arī vakantās pedagoga darba likmes un stundu skaitu mācību priekšmetos; 2) katru gadu no 2. līdz 15. septembrim izglītības iestāde izglītības speciālistam iesniedz pedagoga tarifikāciju, pedagogisko darbinieku amata vieniņu sarakstu un mācību priekšmetu stundu plānu; 3) izglītības iestādes tarifikāciju izdrukā no VISS datu bāzes; 4) izglītības iestādes direktora tarifikāciju izdrukā uz atsevišķas veidlapas; 5) izglītības iestādes pedagoga tarifikācijas sarakstus saskaņo novada izglītības speciālists un apstiprina izglītības iestādes vadītājs; 6) izglītības iestāžu vadītāju tarifikācijas saskaņo novada izglītības speciālists un apstiprina novada domes izpilddirektors.

► Dundagas vidusskolas skolotāju un darbinieku godināšana

Nolēma piešķirt: 1) atzinības

rakstus skolas pensionētajiem pedagogiem Kārlim Čoderam, Edvīnam Klēveram, Ritai Klēverei, Veltai Metenai, Aijai Freibergai, Mārtiņai Kristapsonei, Ritai Zemīnai un Ritai Zauerei, Marijai Mičulei — par mūža ieguldījumu pedagogiskajā darbā Dundagas vidusskolā; 2) goda rakstus: Imantam Brusbārdim, Intai Freivertei un Mārtiņai Pēterhofai — par skolēnu prasmīgu sagatavošanu valsts pārbaudes darbiem, Inesei Freimutei (Namsonai) — par skolēnu aktīvu iesaistīšanu projektos un skolēnu prasmīgu sagatavošanu valsts pārbaudes darbiem, Ivetai Kundeckai — par ilggadēju svešvalodas metodiskās komisijas vadīšanu un pašizglītīgu ieguldījumu Dundagas vidusskolas attīstībā, Austrai Auziņai — par pašizglītīgu darbu un radošu ieguldījumu Dundagas vidusskolas attīstībā, Inai Petrovicai un Gintam Slavam — par nesavtīgu un pašizglītīgu darbu Dundagas vidusskolā; 3) ieteikt Izglītības un zinātnes ministrijai apbalvot ar atzinības rakstiem Dundagas vidusskolas skolotājus: Sarmīti Dinsbergu, Skaidriti Motmilleri un Valdu Paremu.

► Sadarbība ar Kolkas luterāņiem

Nolēma slēgt sadarbības līgumu ar Kolkas evaņģēliski luterisko draudzi.

► Dundagas dziesmu diena

Nolēma 2011. gada jūnijā rīkot Dundagā otro Dundagas novada Dziesmu dienu.

► Dzīvokļu jautājumi

Nolēma: 1) vienu iedzīvotāju neuzņemt dzīvojamās platības piešķiršanas rindā; 2) uzdot Sociālajam dienestam atkārtoti veikt pārrunas par iespējām dzīvot pansionāra Jaundundagā; 3) vienu iedzīvotāju neuzņemt dzīvojamās platības piešķiršanas rindā; 4) uzdot Sociālajam dienestam veikt nepieciešamās darbības šī iedzīvotāja veselības stāvokļa izvērtēšanai (vai spēj patstāvīgi sevi aprūpēt).

Nolēma slēgt pašvaldības dienesta dzīvojamo telpu īres līgumu ar Aināru Kostandu uz darba pieņemšanu veikšanas laiku Kolkas draudzē uz 3 gadiem ar tiesībām prasīt īres līguma pagarinājumu.

► Zemes ierīcības projekts

Apstiprināja zemes ierīcības projektu īpašuma *Mazaucē* sadalīšanai četrās kadastra vienībās un zemes ierīcības projektu īpašuma *Dundagas kokaudzētava* sadalīšanai divās kadastra vienībās.

► Darba grupa pašvaldības nolikuma pārstrādāšanai

Kopš administratīvi teritoriālās reformas ir notikušas daudzas strukturālas izmaiņas, par kurām nav izdarīti grozījumi pašvaldības nolikumā. Administratīvā uzbūve īsti neatbilst Valsts pārvaldes iekārtas likuma nosacījumiem. Prakse ir pierādījusi, ka nepieciešams konkretizēt izpilddirektora funkcijas.

Lai veiktu grozījumus novada pašvaldības nolikumā, nolēma izveidot darba grupu priekšlikumu izstrādei nolikuma jaunā redakcijā: Aldons Zumbergs — domes priekšsēdētājs, Ģirts Kalnbirze — domes izpilddirektors, Guntis Pirvits — domes priekšsēdētāja vietnieks, deputāts, Uldis Katlars — deputāts, Aldis Pinkens — Kolkas pagasta pārvaldes vadītājs, Guntis Kļaviņš — Attīstības nodaļas speciālists, Sandra Kokoreviča — kancelejas vadītāja.

Protokolu pārlūkoja Alnis Auziņš

Izņemsim pārtikas pakas!

Sociālais dienests lūdz trūcīgās ģimenes un personas izņemt Eiropas Komisijas finansētās pārtikas pakas.

Tās var saņemt Sociālajā dienestā Dundagā, Talsu ielā 7, pirmdienās un trešdienās no plkst. 9.00 līdz 16.00, piektdienās no plkst. 9.00 līdz 12.00.

Līdzī jāņem trūcīgās ģimenes, personas statusa izziņa. Pārtikas pakas dala katru mēnesi, kamēr ir spēkā minētais statuss.

Atgādinām, ka trūcīgās ģimenes, personas, kuras nav saņēmušas *Latvenergo* dāvanu kartes, tās var dabūt Sociālajā dienestā tajā pašā laikā, kad pārtikas pakas. Līdzī jāņem trūcīgās ģimenes, persona statusa izziņa un trūcīgās personas līgums ar *Latvenergo*.

Ineta Mauriņa, Sociālā dienesta vadītāja

Sociālās iemaksas no subsīdijām

Likuma *Par valsts sociālo apdrošināšanu* 09.08.2010. grozījumi 14. pantā paredz, ka pašnodarbinātās personas valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu objektā neietver valsts atbalstu lauksaimniecībai vai Eiropas Savienības atbalstu lauksaimniecībai un lauku attīstībai un vienreizējo dotāciju bezdarbniekiem biznesa plāna īstenošanai (subsīdijas). Šie likuma grozījumi stājas spēkā no 1. IX.

Likuma pārejas noteikumos teikts, ka personām, kuras līdz 2010. gada 1. IX ir veikušas valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas no summām, kas izmaksātas kā atbalsts lauksaimniecībai — subsīdijas, ir tiesības neveikt valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas par laika posmu no 2010. gada 1. I līdz 31. VIII. Ja pašnodarbinātā persona jau nomaksājusi sociālās iemaksas, ņemot vērā saņemtas subsīdijas, pašnodarbinātajam ir tiesības precizēt iesniegtos ceļus turpināt ziņojumus.

Pamatojoties uz likumu *Par iedzīvotāju ienākuma nodokli*, normas nav mainītas, un subsīdijas, kas piešķirtas par šo gadu, būs jāieklauj apliekamā ienākuma aprēķinā.

Arvīds Dailidovičs, VID KNMA Talsu nodaļas NM Konsultāciju daļas galvenais nodokļu inspektors

Administratīvajā komisijā

Komisija 24. VIII izskatīja 6 administratīvā pārkāpuma lietas, no tām: 3 administratīvā pārkāpuma protokolus sastādījuši Valsts policijas Kārtības policijas nodaļas inspektori, 2 — Dundagas novada pašvaldības policijas inspektors, 1 — Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes vecākā eksperte.

Visi protokoli sastādīti pēc Latvijas Administratīvo pārkāpuma kodeksa: 3 pēc 170.¹ p. 1. d. — par nepilngadīgu personu atrašanos alkoholiskā dzērienu ietekmē, 2 pēc 106. p. 1. d. — par dzīvnieku (suņu) turēšanas noteikumu pārkāpšanu, 1 pēc 187. p. 1. d. — par tīšu pases bojāšanu.

Dace Kurpniece, Administratīvās komisijas sekretāre

Par zaļu pat vēl zaļāks

Skola sākusies!

Ar spožu sauli iesākās jaunais mācību gads Dundagas novadā.

Visvairāk skolasbērnu pulcējās pie Dundagas vidusskolas. Novada domes priekšsēdētājs Aldons Zumbergs, apsveicot visus skolas saimei piederīgos, īpaši uzrunāja pirmzērnus, kas šo brīdi gaidījuši septiņus gadus. Arī direktore Aiga Štrausa miļi sveica pirmiņus, novēlot veiksmi jaunajā dzīves cēlienā. Domes priekšsēdētājs nolasīja atziņību vidusskolas korim par sekmīgu līdzdalību Skolēnu dziesmu un deju svētkos un Valsts prezidenta Valda Zatlera vēstuli — pateicību diriģentiem, ko saņēma vidusskolas kora diriģente Dace Šmite.

Vasara aizsteigusies pārāk ātri, bērni brīvlaikā paaugušies, noilgojušies cits pēc cita un gan jau arī pēc skolas. Tas izskanēja pašu skolēnu un pieaugušo runās.

Tad uz jumtiņa virs mācību iestādes ieejas parādījās divi Rudentiņi, kas pēc brīža ar rudens veltēm apdāvināja klātesošos, lai būtu spēks ilgstošajam darba cēlienam. Īpaši tas vajadzīgs devītajiem, divpadsmitajiem un pirmziemniekiem. Skola saka paldies Rudentiņu atbalstītājiem — z/s Gavsene, z/s Strautiņu Pelītes un viesu namam Krūziņi.

Tad jau kā ierasti divpadsmitie ņēma pie rokas pirmklasniekus, lai viņus vestu uz pirmo stundu.

Pēc tam desmitie pulcējās uz stundu Kubalu skolā-muzejā, savukārt luterāņu baznīcā divos svētkos skolēnus, skolotājus, mammas un vecmāmiņas uzrunāja mācītājs Armands Klāvs. Bija gan aizlūgums par nākamo mācību gadu

• ... Un atkal divpadsmitie aizved pirmziemniekus. Iespējams, uz saulaino tāli.

un visiem tā dalībniekiem, gan dziesmas, pašam Armandam spēlējot ģitāru, un vēl — divi novēlējumi. Pirmais — iepazīt un uzticēties Dievam, otrs — mācīties pacietību. Kad kaut ko iestādām vai iesējam, nevaram cerēt uz augļiem nā-

kamajā dienā. Raža jāgaida krietni ilgi. Līdzīgi ir skolā.

Lai izdodas labi iesēt un kādreiz arī sagaidīt ražu visiem novada izglītības jomas kopējiem — skolotājiem, skolēniem un vecākiem!

Alnis Auziņš

Diāna Siliņa

Atbalsts skolēniem

2. IX bērnu dienas centrā *Mājas no AB.LV Sabiedriskā labuma fonda mūsu novada jaunāko klašu skolēni saņēma dāvanu kartes — katru 25 latu vērtībā — skolas preču iegādei.*

Finansējumu skolēniem no maznodrošinātām ģimenēm ziedoja Aizkraukles bankas klienti labdarības golfa turnīrā *AB.LV Charity Golf tournament 2010*. Kopumā labdarības golfa turnīrā piesaistīja finanses 52 skolēnu atbalstam. Tos AB.LV Sabiedriskā labuma fonds sadarbībā

ar pašvaldību sociālajiem dienestiem nodeva Dundagas novada un Kocēnu novada jaunāko klašu skolēniem. Mūsu novada Sociālā dienesta vadītāja Ineta Mauriņa kopā ar vidusskolas sociālo pedagogi Vizmu Lagzdiņu bija apzinājušas 27 skolēnus, kam šādu atbalstu vajag

visvairāk. 2. IX dāvanu kartes saņēma astoņi, bet pārējie 19 pie tām tika vēlāk.

Labdarības akcija *Skolas soma* notiek kopš 2006. gada, un tā līdzējusi sekmīgi uzsākt skolas gaitas vairāk nekā 4000 skolēnu. Akcijas norisi koordinē fonds *Ziedot sadarbībā* ar vairāk nekā 30 citām Latvijas labdarības organizācijām. Jau otro gadu ar savu ieguldījumu akcijai pievienojas arī AB.LV Sabiedriskā labuma fonds.

Kā pastāstīja AB.LV Sabiedriskā labuma fonda valdes priekšsēdētājs

Mareks Indriksons, fonds cieši sadarbojas ar Valmieras novada fondu un Talsu novada fondu. Savukārt Talsu novada fonda vadītāja Iveta Rorbaha, kas labi pārzina savas puses ļaužu dzīvi un vajadzības, bija ieteikusi ar dāvinājumiem atbalstīt Dundagas novadu.

Pa mazai dāvaniņai — pildspalvai, atstarotājam vai piezīmju grāmatiņai — mācību gada otrajā dienā tika ikvienam bērnu dienas centra *Mājas* apmeklētājam. Paldies abiem fondiem!

Jāpiebilst, ka AB.LV Sabiedriskā

Mēs skaitļos

Kāds bērnu skaits novada izglītības iestādēs bijis iepriekšējā mācību gadā un kāds tagad — 1. IX?

Dundagas vidusskolā pagājušogad mācījās 470 skolēnu, šogad mācās 429. Kolkas pamatskolā bērnu skaits pērn bija 85, šogad tas ir 87. Pašlaik gan mācās 88. Mazirbes speciālajā internātpamatskolā 2009./10. mācību gadā bija 62 skolēni, 2010./11. mācību gadā ir 56.

Dundagas pirmsskolas izglītības iestādi *Kurzemīte* pērn apmeklēja 127 bērni, šogad nāk 128. Kolkas bērnudārzā *Rūķītis* pērn spēlējās un mācījās 40 bērni, šogad to dara 35. Plānots, ka tuvākajā laikā pievienosies vēl 3. Grupu telpas ir piepildītas: lielākajā grupā rosās 23 bērni, mazākajā — 12. Taču Kolkas bērnudārzs pilda arī citas funkcijas: tajā atrodas internāts, tāpat ir iespēja vecākiem, kas vakarā strādā, atstāt savus bērnus, ko pabaro un pieskata bērnudārza darbinieces.

labuma fonds ir korporatīvs labdarības fonds, kas sekmē sabiedrības un biznesa sociālo atbildību par līdzcilvēkiem un vidi. Fonds, kura dibinātāji ir Oļegs Fiļs un Ernests Bernis, atbalsta radošus cilvēkus un izcilas organizācijas, kas iegulda savus pūliņus un zināšanas, lai sasniegtu visai sabiedrībai svarīgus mērķus — veidotu stipru Latvijas valsti, saliedētu un pārtikušu sabiedrību.

Alnis Auziņš

Kas jauns Saimnieciskajā dienestā?

Stāsta Dundagas pagasta Saimnieciskā dienesta vadītājs Andris Kojro.

Ūdenssaimniecības projekta laikā E. Dinsberga ielā ierīkojot ūdensvadu, sabojāja brauktuves asfaltu. Nu tas atjaunots. Taisnība, sākumā bijām cerējuši nomainīt visu apakšējo segumu, taču tik daudz finansiāli nevarējām atļauties: ceļa fonda līdzekļi šogad samazināti vairāk nekā 3 reizi. Tāpēc Talsu uzņēmums *Talce* uzlēja asfalta virskārtu — 4-6 cm, bet atsevišķās vietās, kur vilkts ūdensvads, — 8-10 cm. Ielikta lielās apmales, lai vēlāk varētu izveidot jaunu ietvi. Ierīkota arī ūdens notece. Daļu no izdevumiem sedza ūdenssaimniecības projektā uzvarējuši firma, daļu — novada dome.

Daudz darbu paveikuši *100 latu stipendiāti*. Vasarā viņi plāva zāli: divi ar trimmeriem, vēl divi ar pašgājēju plaujmašīnu, viens ar mazo traktoriņu — zāles plāvēju. Divi strādnieki ar dārznieku šķērēm apgrieza dzīvžogus. *Stipendiāti* bija liels atspaidis vasarā vētras laikā, jo varēja ļoti ātri tikt galā ar vētras postījumiem. Parka pašvaldības daļā viņi izzāģēja nokaltušos ošus, no kuriem izgatavoja ap 30 soliņu. Pārējo sazāģēja malkā.

Uztecama *stipendiāte* Cilda Kura-go, kas skvērā pretī *Ķīkaru* mājai veido puķu dobes. Viņai šis darbs ļoti padodas. Skvērā augs arī viņas sagādātais skujuenis.

No 1. augusta novadā ir vairāk nekā 50 *stipendiātu*, kas ir vēra nē-mams darbaspēks. Vasarā vairāki no šiem strādniekiem aizgāja strādāt uz kūdru purvu Lielsalās, jo tur paplašināja ražošanu. Kad tur vairs darba nebūs, viņiem būs iespēja at-

griezties. Domājam, ka uz ziemas pusi arī *stipendiātu* skaits palielināsies, jo darba purvā vairs nebūs, sēņu un ogu arī ne. Ziemā atkal snigs un vajadzēs vairākus cilvēkus, kas to tīra.

100 latu stipendiātu programmu vērtēju atzinīgi. Pašlaik gan nav īstas skaidrības par tās nākotni. Taču, ja programma turpināsies arī nākamajā gadā, tad atgādinu, ka iespējamajiem *stipendiātiem* vispirms jānodas uz Valsts nodarbinātības dienestu, pēc tam — uz pašvaldību. Aicinu pašiem izrādīt interesi un pieteikties. Šajā programmā var strādāt vienā gadā no 2 nedēļām līdz 6 mēnešiem. Kad paiet gads, var atkal atgriezties.

Nupat sākusies apkures sezona. Jau divas nedēļas dodam siltumu *Mazajai skolai*. Malku esam sagādājuši. To sazāģēja, saskaldīja un sakrāva *stipendiāti*.

Nepatīkams atgadījums ir noticis pie Nevejas skolas — sadedzināts atkritumu kontainers. Vainīgais ir noskaidrots, un jāteic, ka ieguvums viņam no šī konteinera nav bijis nekāds.

Vēl par māju apsaimniekošanu. Aicinu katrā daudzdzīvokļu mājā nodibināt māju apsaimniekošanas biedrību vai vismaz ievēlēt mājas vecāko, lai būtu atbildīgs, kas dodas pie SIA *Ziemeļkurzemes* speciālistiem un risina tādas problēmas kā, piemēram, caurs mājas jumts.

Diāna Siliņa

Par Mikrouzņēmumu nodokļa likumu

1. IX stājas spēkā jauns likums *Mikrouzņēmumu nodokļa likums*.

Likums paredz vienotu mikrouzņēmumu (MU) nodokļa likmi — 9 % no apgrozījuma jeb MU saimnieciskās darbības ieņēmumiem. MU nodokli par taksācijas perioda apgrozījumu paredzēts maksāt 4 reizes gadā par katra ceturkšņa apgrozījumu.

Par MU nodokļa maksātāju var kļūt: individuālais komersants (IK), individuālais uzņēmums (IU), zemnieka (ZS) vai zvejnieka (ZvS) saimniecība, saimnieciskās darbības veicējs, kurš reģistrējies Valsts ieņēmumu dienestā (VID), sabiedrība ar ierobežotu atbildību (SIA), ja tās dalībnieki ir fiziskas personas, kuras vienlaikus ir arī valdes locekļi.

MU, kas izvēlas ar nākamo gadu kļūt par MU nodokļa maksātāju, rakstiski informē darbiniekus vai, slēdzot darba līgumu, pretendentu rakstiski ziņo, ka: 1) MU darbinieka iedzīvotāju ienākuma nodoklis un valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas nosaka no MU apgrozījuma; 2) MU darbiniekam ir tiesības brīvprātīgi pievienoties valsts sociālajai apdrošināšanai; 3) MU darbiniekam ir pienākums iesniegt MU algas nodokļa grāmatiņu.

MU nodokļa maksātājs, kuram ar nākamo gadu šis nodokļa maksātāja statuss beigsies, par to rakstiski informē MU darbiniekus.

MU nodokļa maksātāja statusu var iegūt: 1) vienlaikus ar reģistrāciju Uzņēmumu reģistra attiecīgajā reģistrā, piesakoties MU nodokļa maksātāja statusa iegūšanai; 2) fiziskā persona vienlaikus ar reģistrāciju saimnieciskā darba veicēja statusā, iesniedzot VID pieteikumu

MU nodokļa maksātāja statusa iegūšanai; 3) IK, IU, ZS, ZvS, fiziskā persona, kas reģistrēta kā saimnieciskās darbības veicējs, vai SIA, kurī jau darbojas, līdz pirmstaksācijas gada 15. XII iesniedzot VID pieteikumu, un MU nodokļa maksātāja statuss ir piemērojams ar nākamā taksācijas perioda 1. janvāri (taksācijas periods ir kalendārais gads).

Lai saglabātu MU nodokļa statusu, jāievēro noteiktie MU kritēriji: apgrozījums kalendāra gadā nedrīkst pārsniegt 70 000 latu; darbinieku skaits jebkurā brīdī ir ne lielāks par pieciem; darbinieku ienākums nedrīkst pārsniegt 500 latu mēnesī.

Ja MU nodokļa maksātājs neizpilda kādu no *Mikrouzņēmumu nodokļa likumā* noteiktajiem nosacījumiem, kas vajadzīgs MU nodokļa maksātāja darbībai, tas zaudē MU nodokļa maksātāja statusu ar nākamā taksācijas periodu.

MU darbinieks ir: 1) fiziskā persona, kuru uz darba līguma pamata nodarbina MU; 2) MU īpašnieks.

MU reģistrē katru MU darbinieku VID kā obligāti sociāli apdrošināmu personu. Nodokli par darbiniekiem maksā MU.

MU darbinieka ienākums no MU nepārsniedz Ls 500 mēnesī. Līdz ar to MU darbinieka maksimālais ienākuma apmērs mēnesī ir Ls 500 (ienākums uz rokas), un no tā nav jāietur iedzīvotāju ienākuma nodoklis un nav jāveic valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas.

Gadījumos, ja MU neievēro tam noteiktos kritērijus, tas maksā MU nodokli pēc lielākas likmes: 1) ja MU darbinieku skaits ceturksnī pārsniedz piecus darbiniekus, 9 %

likmei pieskaita divus procenta punktus par katru papildus nodarbināto darbinieku; 2) ja MU apgrozījums gadā pārsniedz 70 000 latu, apgrozījuma pārsnieguma daļai piemēro 20 % likmi; 3) ja MU darbinieka ienākums pārsniedz 500 latu mēnesī, ienākuma daļai, kas pārsniedz 500 latu, papildus piemēro 20 % likmi.

MU nodokli maksājošā MU darbinieks ir sociāli apdrošināms, sākot ar dienu, kad viņš ieguvis MU nodokli maksājošā MU darbinieka statusu.

Atbilstoši aprēķinātajai valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu summai (no samaksātā MU nodokļa 9 procentiem 65 % ieskaita valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu kontā), MU darbinieks nepieciešamības gadījumā varēs saņemt pakalpojumu no Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras (VSAA).

MU darbiniekam nepiemēro nepielikamo minimumu un atvieglojumus par apgādājumiem, un nevar iekļaut attaisnotos izdevumus.

MU darbinieks var brīvprātīgi pievienoties valsts sociālajai apdrošināšanai, veicot sociālās apdrošināšanas iemaksas, kas nepārsniedz Ls 500 mēnesī. Pievienošanās brīvprātīgajai valsts sociālajai apdrošināšanai jānotiek VSAA.

MU ir pienākums atlīdzināt savam darbiniekam nodarītos zaudējumus, ja tas nav informējis darbinieku, ka ir MU nodokļa maksātājs.

MU nodokļa likuma piemērošanai saistoši ir arī Ministru kabineta Noteikumi par deklarāciju aizpildīšanu.

Arvids Dailidovičs, VID KNMA Tal-su nodaļas NM Konsultāciju daļas galvenais nodokļu inspektors

Dundagas seriāls

APTIEKA

Turpinājums. Sākums 7. (100.) numurā.

Šajā reizē par remontiem un dažādiem atgadījumiem.

Remonti un citas būšanas un nebūšanas

Sešdesmitajos gados vilka ūdensvadu Patērētāju biedrībai, un izdevās ar priekšniekiem sarunāt, lai ievēl arī mums. Tepat arī varēja pieslēgties pie vecā ūdensvada caurulēm, kas bija palikušas no Sinkas laikiem. Vecā kontrolaka tagad ir zem asfalta.

Kas tas bija par atvieglojumu! Dzesinātājam vairs nebija jānes ūdens, katru dienu kurinot plīti un sterilizējot, boilerī ūdens bija verdošs, trauku mazgāšanu vairs nevarēja salīdzināt! Pēc tam pudeles šķīdumiem skaloja destilātā un lika elektriskajā žāvējamā skapī. Vēl no Sinkas laikiem bija iemūrēts sienas skapis, kur parastos aptiekas traukus izkarsēja, jo tas bija karsts no plīts kurināšanas. Tā, uzmanīgi rīkojoties, nodrošinājām sterilitāti.

Kad atnācu uz aptieku, tad publikas telpa no asistentu telpas ar sienu nebija nodalīta. Stāvēja vecais asistentu skapis, un tā aizmugurējā daļa, vērsta pret publikas telpu, bija ļoti augsta un aizsedza tos, kas strādāja pie asistentu galda. Tomēr, ja pastiepās, tad gar malu varēja redzēt, kas publikas telpā notiek. Vecās fotogrāfijās šis iekārtojums redzams.

Sešdesmito gadu sākumā pārvaldniece Ārija izkārtoja pamatīgu aptiekas remontu, lai kārtīgi nodalītu šīs abas daļas. Bet Ārija aizgāja otrreiz dekrēta atvaļinājumā, un man ar remontiem gāja visādi.

Cik grūti ir muļķim atbildēt par to, ko viņš nezina! Nāca vēl viens remonts. Remontdarbu tehniskais uzraugs noliek priekšā veselu lapu ar konstatētiem defektiem, un man jāraksta attiecīgajai organizācijai, lai to visu labo. Uzrakstu arī. Kā nerakstīs, tas taču ir inženieris, gaišu galvu! Atbrauc augstākstāvošie kungi, tas ir, biedri, un izrādās — tā kā sākusies ziema, tad par darbiem nepiemērotos apstākļos palielinās maksa. Nu jāstāv ar atvērtu muti. Protams, visu finansē Liepājas nodaļa, ne jau es. Bet kā jūs justos? Piesmaidīts vislabākajā veidā.

Reizēm licies: vari uz galvas stāvēt, tāpat neko nepanāksi. Taču bezgala daudzas iestādes arī palīdzēja. Kamēr bija dzīvs mans vīrs, viņš daudz ko izdarīja aptiekas labā. Kad saplīsa ūdensvads, Jānis pa nakti sametināja. Viņš pēc profesijas bija radiotehniķis, bet apcietinājumā saprata, ka šajā arodā darba nebūs, tāpēc izmācījās par metinātāju. Reiz izdega destilācijas katla dibenā caurums. Kur ņemt skārdu? Piezvanīju MRS direktoram, un sa-

gādnieks Ivans — viņu gan nepazīnu, jo nebija no slimotājiem, — sadabūja. Mans vīrs sametināja un iztaisīja. MRS mums sagādāja arī skārdu balkonam. Te pēckara gados bija mitinājusies čeka, un čekisti bija kašķējušies ar aptiekas pārvaldnieci, krievieti. Atriebdamies viņi augšā bija saskaldījuši skārda segumu, līdz ar to verandā tecēja ūdens, un tā izpuva.

Ļoti bieži zvaniju *Daiļrades* Podkalnu Harim. Vai nevarat ar kādu vīru izlīdzēt? Un Haris man atsūtīja divus vīrus, kas novērsa ūdensvada bojājumus. Gunārs Zviedrs daudz līdzēja, ja sagāja grīstē elektrība.

Par malkas sagatavošanu — sazāģēšanu, saskaldīšanu un sakraušanu — Liepājas nodaļa atvēlēja maksāt rubli un 10 kapeikas sterā. Kurš par tādu naudu strādās? Vīrs man bija sametinājis ripzāģi, tas kalpo joprojām. Paši zāģējām, atlika tikai sarunāt kādus, kas saskalda un sakrauj. Reiz ienāca aptiekā Antons Salcevičs. Es saku — rīt malkas talka, vai nevarat nākt palīgā? Protams, Antons ierodas un palīdz.

Kad 60. gados tapa jaunais ceļš, Krūkenštrāse (ieguva nosaukumu par godu darbu vadītājam Krūkenam), sākotnēji nospraustais ceļš veda pavisam cieši gar aptiekas ēku. Vecajai verandai, kas bija stipri cietusi, gandrīz vispār vietas ne-

otru veco, slīpēto stikliņu ar ornamentu, — no tiem, kas nebija sadauzīti.

Apzvanīju Talsu attiecīgās iestādes vaimanādama, ka tieši gar verandas stūri ies jaunais ceļš. Vismaz panācu, ka atbrauca komisija un tik daudz reaģēja uz maniem brēcieniem, ka ceļu no verandas tomēr divus metrus nostūma nost. Ceļš no tā kļuva tikai taisnāks. Augsta komisija no Talsiem manā klātbūtnē Krūkenam teica, ka slīpētais jānoslēdz ar velēnu, ko gan neizdarīja. Tas apauga ar zāli tāpat.

Viņpus ceļam ir ļoti avotains, te viscaur tāds. Viens avots nāk uz aptiekas dārzu, tur bija lielie aku grodi, kur tecēja ūdens un tālāk — uz upīti lejā. Uzlēja asfaltu. Es kā jau gaiša sieva metos pie strādniekiem: cilvēki mīļie, ja jūs aizliesiet ar asfaltu, ūdens nāks augšā! Mani pieklājīgi pasūtīja — stāvi pie savas putras katla. Pēc tam ar prieku noskatījies, kā ūdens uzlauz asfaltu, un dabūja gan ierīkot caurteku, bet ūdens aptiekas dārzā plūst joprojām. Katru gadu parokam grāvīti, lai tek uz upīti, kuras vairs nav.

Avoti reiz pārpludināja aptiekas pagrabu. Jau pirmā remonta laikā Ārija panāca, ka nostiprināja sienas. Bet ūdens turpināja plūst. Pagraba grīda no mitruma sapuva. Tad spirta bunkurs pieplūda ar ūdeni. Drusku zemāk atradās saimniecības pagrabs, kur tagad Lienītei ir kartupeļu pagrabs. Divreiz nedēļā lūdzām ugunsdzēsējus ūdeni izsūknēt. Vīri tad dzēra vienprocentīgo borspirtu un salicilskābes spirtu. Pie istā spirta paši netikām. Kā citādi ugunsdzēsējiem samaksāsi? Septiņdesmitgadīgo *borīti* var dzert pa tiešo.

• Zenta, Lienīte, Melānija, Herta — grāmatvede, Lidija, Ārija un Elga. 80. gadi.

atradās. Vajadzēja noārdīt veco graustu un iztaisīt jaunu, mazāku. Gāju lūgties MRS būvamatnieku Lāci. Bija jauka vasaras diena, kad Ap-sīšu tēvs, es un mans vīrs Jānis nojāucām veco verandu, un Lācis no kaut cik derīgajiem materiāliem (kur tad jaunus ņemsi?) sataisīja krietni mazāku verandiņu — tādu, kāda ir tagad. Vēl var redzēt vienu

Kārtīgiem vīriem tas nav nekas. Arī rezorbciņas spirtu dažos gadījumos var lietot iekšķīgi. Un salicilskābi jau mēs visi ar brūklenēm un dzērvenēm ēdam, cik uziet.

Liepāja deva līdzekļus pagraba remontam, bet strādnieki pašai jāsameklē. Sadabūju MTS vīrus, kādi nu viņi bija, meliorācijā strādājuši. Kāds pat būtu uzņēmies vadīt dar-

• Pie aptiekas malkas šķūņa talkā.

bus. Bet jauka kārtība — apmaksāt var tikai ar iestādes starpniecību. MTS vajag tāmi. Izlūdzos, lai kāds sastāda defektu aktu. Talsos viens vadošs darbinieks teica: neklausieties, padomājiet, ko tas izmaksā! Zvaniņu uz Stendi, izstāstīju savas bēdas. Atbrauca solīds kungs, inženieris, un jauna meitene. Apstaigā, apskata un saka: tas ir kas nenormāls, ka iestādes, kam ir iespējas tāmi uztaisīt un remontu paveikt, to atsaka. Pēc laika saņēmumu oficiālu tāmi ar visiem zīmējumiem un ar to devos uz MTS, lai slēgtu līgumu. Tur atbildēja, ka tāda summa nedērot, viņiem tas neesot valsts plānā. No kolhoza — kas toreiz bija priekšnieks, laikam Tēčus (Teodors Pētersons. — Red.), labs cilvēks, un Kēnigvalds bija pirmais sekretārs, — saņēmumu atbildi, ka finanšu disciplīna viņiem to neatļauj. Cilvēkus esmu sarunājusi, tie būtu jāpieņem uz šo objektu darbā un jāsamaksā. Liepājā attiecīgo naudu pārskaitītu kolhozam. Bet vezums nekust ne no vietas! Kādā agrā rītā zvanu rajona pirmajam sekretāram Seikstam. Laimējas. Seiksts acīmredzot ir labā garastāvoklī, jo jautā: «Ar ko esmu nogrēkojies jūsu priekšā?» Saku savu bēdu stāstu. Ēka iet bojā, mitrums pa mūriem kāpj uz augšu. Nepagāja ne pāris stundu, kad Kēnigvalds kā lode bija aptiekā. Kur papīri, dodiet šurp! Otrā rītā vēl nebiju nogājusi lejā, jau klāt liela auguma vīrs. Seiksts atbraucis. Ap-skatāmies pagraba *ūdēns baseinus*. Tā remontu dabūjām cauri. Izraka caur aptiekas pagalmu grāvi, novadīja ūdeni uz upi, mums beidzot bija sauss pagrabs.

Kad taisīja *Volgas-Donas kanālu* un izaismoja Pāces upīti, apakšā veidojās purvs un kāpa aizvien augstāk. Līdz augšai netika, jo pārāk stāvs. Kādreiz tur vārdes dzīvoja.

Reiz vētra, varbūt 1968. gadā, lielajai mūra noliktavai norāva skārda jumtu, ienesa biedrības sētā un uzklāja uz vārtiem. Rudzīši, kas dzīvoja noliktavā (viņi bija vēl no *istreibiteļiem*), steigšus pieteicās labot. Pat samaksu nevajagot. Vēlāk atklājās,

ka jumts norauts tāpēc, ka viņi paklusām bija nokurinājuši jumta apakšējos dēļus. Vecais Apsīšu tēvs teicās pa nakti dzirdējis kaut ko zāģējot... Tā jumts bija kļuvis ļoti brīvs. Tad sapratu, kāpēc viņi pārvarēm gribēja atjaunot. Prātīgi cilvēki.

Otrreiz vētra salocīja jumtu pilnīgi uz kores atpakaļ. Tad griezos pie Podkalnu Hara, viņš atsūtīja vīrus, un vēl tagad man ir auksta mugura atceroties: pūš negants vējš, vīri kāpj augšā un stiepj jumtu atpakaļ. Mēs pie loga trīcam. Vīri gan ne, jo nebija ne trīcētāji, ne gaidītāji.

Kādu nakti ar vīru aptiekas kabinētā uz grīdas pārgulējām. Tajā laikā šur un tur aptiekās ielauzās. Arī pie mums divas dienas bija klīdis apkārt agrāk neredzēts vīrietis, ienācis aptiekā, neko nepirkdams, no sētas puses ielūkojies iekšā.

Signalizācijas nebija, aizmigt nespēju. Ja nu izgriež logu? Vairākkārt nokāpu lejā, līdz vīrs teica: ejam lejā! Nogulējām mierīgi līdz rītam, nekas nenotika.

Kad ierīkoja signalizāciju — tā gan nebija pieslēgta centram Talsos —, to bieži vien satricināja garām braucošās smagās mašīnas. Zvans skaļš, signalizācija brēc bez jēgas, un no *Daiļrades* skrien mūs glābt.

Puikas mēdza iespraust sērkokliņu zvanu pogā, lai zvans skanētu bez pārtraukuma. Noķer nu tāds! Reiz tomēr kādu izdevās. Drusciņ zināju ģimeni. Piezvanīju vecaimammai, lai aprunājas, tikai lai nesaka tēvam. Un tad vairs nezvanīja!

Kādā Jāņu naktī ar akmeņiem izsita asistentu istabai dubultlogu. Toreiz strādāja meitenes Zoja, Tamāra un Ilga. Īsti nenoskaidrojām vainīgos, bet puslīdz uzzinājām, ka sviedušas meitenes, kam mūsu aptiekas darbinieces šķērsojušas ceļu. Puiši laikam vienmēr bijuši deficīts.

Alnis Auziņš

Foto no L. Siliņas albuma

Autors pateicas par atbalstu raksta sagatavošanā L. Siliņai!

Turpmāk vēl.

Es kāpt gribu kalnā...

Mūsējie. Mazirbē

Rudenī nāk prātā klasiķa vārdi par kāpšanu visaugstākajā kalnā. Mazirbes speciālā internātpamatskola tagad ir mūsu, tajā māsas arī novada bērni. Kādā pakāpītē izglītības kalnā atrodas speciālā izglītība? Kaut gan Dinārs Neifelds direktora amatā pavadījis tikai mēnesi, viņš šajā mācību iestādē strādā krietnu laiku. Galvenais, atslēga, sāls un jēga patiesi vairāk rudenīgajā sarunā bija jaunā direktora bieži atkārtotais, ietilpīgais vārdiņš «mūsējie». Tajā spoguļojas viss: izpratne, mīlestība, sāpe.

— Jūs esat beidzis Dundagas vidusskolu. Tālāk...

— Kultūras Darbinieku tehnikums. Tomēr labi, ka šo ceļu netur-

pināju. 1991. gadā ierados Mazirbes skolā. Sāku par audzinātāju, pamazām klāt nāca mācību priekšmeti, tad studijas augstskolā *Attīstība* un pēc tam Liepājas Pedagoģijas akadēmijā. Pieredzi deva abas, tomēr lai piedod mans otrs *alma mater*, jo prasību, kritēriju, mācību spēku ziņā *Attīstība* bija nesalīdzināmi pārāka. Tur mācīja citādi!

Tad sākās tas, ko smaidot varētu nosaukt par karjeru. Par direktori sāka strādāt Liene Ūdrīņa, un viņa mani iesaistīja savā komandā. Tā pagāja septiņi gadi administratīvajā darbā. Bet, ja salīdzinu tos gadus ar nupat aizvadīto mēnesi, tas ir kā

diena pret nakti.

— Tagad ir nakts?

— Laikam esmu vairāk paidegogs (arī šo vārdu Dinārs lieto bieži, un man šķiet tādēļ, lai nebūtu jāsaka pareizais, reizē ir kā cēlais «pedagogs». — A. A.) nekā lielu lietu menedžētājs. Tagad Ilze Kriķīte dara manu līdzšinējo darbu, un es jau uz viņas darāmo skatos ar zināmu skaudību. Nu ja! Man pašam jāsaprot, ka vadītājam jāstrādā ne tikai skolās iekšpusē, bet arī uz ārpusi. Un tur ir citi noteikumi.

— Tas, kas saistās ar nozares ministriju, politiku?

— Ir septembris, sākas jaunais

mācību gads. Vajadzētu būt priekam. Bet ir lietas, kas nomāc. Apbrīnoju iepriekšējo direktori, ka viņa šādās situācijās neļāvās emocionāli, tad pasaudzējot kolektīvu. Man ir, no kā mācīties.

— Laba atbilde. Bet ir jau, par ko priecāties. Pati mācību iestāde...

— Jā, man patīk, ka neesam standartbūve. Doma kora nometnes dalībnieki šovasar, ieraudzījuši stalažas apkārt skolas ēkai, iesaucās: ko, ārsienas apmetīs? Nē, nē! Tās jumliņu dēļ. Daudzas skolas apšuj ar dīvainām siltinājuma plāksnēm, kas padara skolu ēkas tik vienādas. Mums nav apšuvumu un nebūs.

— Un tie prieki un bēdas, kas saistās ar skolotājiem?

— Mazirbē ir ļoti pieredzējuši skolotāji. To saku, neuzsverot kolēģu fizisko vecumu, bet gan profesionalitāti. Speciālās izglītības iestādēm ir raksturīga pedagoģiskā personāla noturība. Pērn gan finanšu nogriezumā radīja problēmas. Trīs skolotāji iesniedza atlūgumus. Tad gan šķita — sabruk tavs namiņš! Es saprotu kolēģus, kas pieņēma lēmumu aiziet. Jābūt arī drosmei, lai to izdarītu pirmajā septembrī. Nu jau viens no viņiem atgriezies. Bet dabūjām Kolkas puisī Oskaru Sproģi, kas prata savienot sporta skolotāja darbu te un Kolkā. Jā, mūsu skolai vajag skolotājus vīriešus, maskulīno modeli kā paraugu audzēkņiem. Mūsu bērni mēdz nākt no mājām, kur vīrieša loma nav pietiekama. Vīrietis skolotājs ir vajadzīgs no rīta līdz vakaram, līdz pusdesmitiem, kad atstājam bērnus auklei. Skolā ir 6 skolotāji vīrieši. Noteiktu pedagoģisko lomu pilda arī tehniskā personāla vīrieši, kas daudzos gadījumos ir mūsu zēnu autoritātes.

— Bet jūs pats jaunībā izdarījāt, manuprāt, netipisku izvēli.

— Tas bija tīrs jaunības maksimālisms. Pašā sākumā nesapratu ne tik, cik melns aiz naga no reālās pedagoģijas. Piedzīvoju kāpumus un kritumus praktiskajā pedagoģijā, bet paliku. Cilvēks grib savā darbā atzišanu. Arī skolotājs. Šeit to panākt nav viegli. Te no cilvēkberna atzišanu var gūt tikai tad, ja strādā ar neordināriem paņēmieniem. Te nedarbojas princips: es mācu, un viņiem jāzina! Mirkli zinās, piecus nezinās, tad divus zinās un sešus mirkļus atkal nezinās. Tas nav paredzams, kad mūsu skolēna apziņā vajadzīgie konteksti savienosies. Mūsu bērni spriedumus par pasauli veido citādi.

Tāpēc tie skolotāji, kas ienākuši un palikuši, laikam visi jau no sākuma ir bijuši neparasti, oriģināli. Tādi varbūt līdzcilvēkiem krīt uz nerviem. Te paliek tie, kurus neinteresēs, ko teiks kaimiņš, bet kam ir svarīgi — kā būs ar cilvēkberniem? Jo šie bērni, patīk vai nepatīk to dzirdēt, atšķiras no citiem. Kādreiz PSRS tapa aprēķini, ka bērni ar garīgās attīstības traucējumiem ir desmit procenti no sabiedrības. Rietumi būtībā piekrit šim vērtējumam. Liela daļa mūsējo nāk no ģimenēm, kas funkcionē pēc pavisam citiem noteikumiem. Bieži var lietot apzīmējumu — dzīves pabērni. Un tādēļ skolotājiem šeit ir jābūt gataviem uz citādu dzīvesveidu, principā — ziedošanas.

— Neatkarības sākuma gados visai daudz sprieda, kā bērnus ar garīgās attīstības traucējumiem iekļaut vispārīglokojošā skolā...

— Joprojām pastāv integrācijas ideja, tagad gan to sauc par iekļaujošo izglītību. Devīņdesmitajos gados pieņēma it kā jau pozitīvu lēmumu, ka vecāki izlemj, vai viņu bērns ies uz pedagoģiski medicīnisko komisiju vai ne. Vecāki bieži vien tik ļoti vēlas būt vienādi ar citiem, ka izlemj — bērns paliks parastajā skolā. Būtībā bērnu upurē uz pašiedomātas normalitātes altāra. Tālāk cinās vecāki, cīnās godprātīgi, pašai izlēdzis skolotājs par nosacītiem bērna mācību sasniegumiem, un tā viņi aizcīnās līdz septītajai klasei, pat līdz devītajai. (Man gan padeigogijā ļoti nepatīk vārds «cīnīties»!) Pa ceļam jau ir valsts noteiktie pārbaudījumi trešajā, sestajā klasē. Bērns nemītīgi izjūt pārslodzi mācību satura dēļ. Standarti

ir strikti. Un tad 9. klasē var nākt lielais kritiens — tad vispār var neizturēt valsts pārbaudījumus.

Turklāt bērns, kas nekādi netiek līdz mācībām, vai nu noslēdzas un kļūst nemanāms, vai arī, ja ir ar spēcīgu temperamentu, dezorganizē klasi, sevišķi pamatskolas vidusposmā. Kaut kā taču jāapliecina savs «es»! Tad skolotājam jāsāk cīnīties!

Nekad nepiekritīšu, ka divi mēnāli atšķirīgi līmeņi spēj mācīties vienā telpā! Mūsu bērni domā divās dimensijās, nevis trīs. Tas ir prāta telpiskums, kas mūsējiem nav raksturīgs. Mūsu bērniem ir izteikts intelektuāls nenoturīgums, dabas noteikta impulsivitāte, kas diemžēl var radīt problēmas dzīvē, karjerā. Bet bērnus ar fiziskiem traucējumiem mierīgi var iekļaut parastajā skolā, un tas ir jādara.

— Saprotams, tas ir arī ievērojamās naudas un ilglaicīgas izglītības stratēģijas jautājums. Tomēr ārzemēs ir arī šāda pieredze?

— Ārzemēs ir dažāda pieredze. Zviedrijā mēģina pietiekami veiksmīgi, bet tās ir pilnīgi citas iespējas — institucionālās, finanšu, darba tirgus organizācija, arī ģimenes faktori. Austrijā, arī pietiekami bagātā sabiedrībā, lūkoja šādus bērnus integrēt. Tagad viņi meklē iespējas iet atpakaļ un skolas atdalīt.

Pie mums daudzējādā ziņā jāstrādā 60. gadu līmenī — joprojām lipinām uzskates līdzekļus ar savām rociņām, jo tā ir lētāk. Mūsu bērniem piemērotas mācību grāmatas ir deficīts, nodrošinājums ir tikai latviešu valodas priekšmetam. Citu mācību priekšmetu skolotāji nepārtraukti kompilē mācību materiālu no parasto skolu mācību grāmatām. Mācību līdzekļu cenas ir nesamērojamas ar skolas iespējām. Grūti saprast, piemēram, kāpēc Krievijas

ti. Vai tā attīstīt kūrortu, ka tas 3 mēnešos atpelnītu visu gadu? Kā tas saskaņosies ar dabas liegumu noteikumiem? Es neapskaužu pašvaldību vadītājus, kam jāpieņem lēmumi, zinot īsto fonu, kas būtiski ietekmē procesus reģionos.

— Tātad mazajām skolām ir drauds?

— Ir drauds būt mazajām skolām. Kaut gan man vienmēr pretestību izraisījušas skolas — kombināti. Manuprāt, skolai nav jābūt lielākai par Dundagas vidusskolu. Lielākās veidojas interneta forumiem un ča-

Te paliek strādāt oriģinālie, neparastie, iespējams — citu nesaprastie. Te paliek tie, kam ir svarīgi — kā būs ar cilvēkberniem?

tiem līdzīga vide. Kontakts, saziņa balstīta uz tīru izdevīgumu. Un tāda kontekstā veidojas personības.

— Dzīvojam dīvainā pārmaiņu posmā.

— Taisnība. No vecajiem kolēģiem bieži esmu dzirdējis izsaukmes vārdus par izglītības darba prestižu. Arī šī izpratne mainās. Jā, dzīvē ir ieprogrammēta nedrošības izjūta.

Bēdīgi ir tas, ka mūsu ekonomiskajos apstākļos darba devējs nav ieinteresēts ar mūsējiem strādāt. Saprotams — tikai klapatas, kaut ko sačakarēs... Rietumu pasaulē to kompensē kaut vai ar nodokļu atlaidēm.

— Vai jūsu skolā tomēr negadās izņēmumi, kad audzēknis dzīvē sasniedz vairāk, nekā gaidīts?

— Ir. Bija kāds audzēknis, kam Dievs bija devis buču — spēju uzskūkt no pasaules visu, ko var, un prasmīgi lietot savas dzīves karje-

nāti, arī vizuālajai mākslai un mūzikai sarucis stundu skaits, toties pieļikts latviešu valodai. Mūsu gadījumā — pilnīgs čau!

— Politiski izglītības likumā ietvēra speciālo izglītību vispārējā izglītībā, neieklausoties praktiķos?

— Jā, iekļaujot speciālo izglītību vispārējā izglītībā ar piebildi — īpašs veids. Līdz ar to mācību plāns, mācību priekšmeti un galu galā arī saturs īsti neiet sazobē ar mūsu bērnu vajadzībām. Stipri samazinājas praktisko iemaņu apguves aspekts, kas mūsu gadījumā ir visbū-

tiskākais, vairāk uzsverot intelektuālo spēju attīstību. Sešas latviešu valodas stundas nedēļā nav īsti vajadzīgas!

— Vai jums nenākas daudz aizstāvēties no bērnu tiesību aizstāvjiem?

— Aizstāvēšanās nebūtu īstās darbības, ko veicām saskarsmē ar minētajiem ļaudīm. Viņi aktualizēja pietiekami nozīmīgas problēmas, kuras iepriekšējās varas laikā par tādām neuzskatīja vai kas pārmaiņu laikos kļuva neizbēgamas. Diemžēl kā daudzviet neatkarības laikos atsevišķas lietas pārspīlēja, ko nostiprināja likumos, vai kas notika, interpretējot likumus. Līdz ar to ļoti devalvējās jēdziens «bērnu tiesības», un ar sekām visciešāk saskārās pedagogi, jo interpretēja šo jēdzienu skolēni, vecāki, sabiedrība. Skolotāju nostādīja grēkāža lomā. Domāju, ka tikai tādēļ skolotāju profesionālajā valodā ieviesās nēbi teicieni «nav mana problēma» un «man par to nemaksā», jo bija laiks, kad skolotājs sevi aizstāvēt varēja tikai ar pietiekami rupjiem paņēmieniem. Ar bērnu tiesību aizstāvjiem esam diskutējuši, esam spējuši arī pierādīt un vajadzīgo paturēt. Piemēram, mūsu skolā bērni joprojām uzkopj telpas, kurās darbojas, tīra tāfelī, sapoš skolas apkārtni. Tikai tā bērnam var veidot atbildību par vidi, kurā dzīvo. Toties stundu laikā vairs nedrīkst dežurēt virtuvē, jo tad pārkāptu bērnu tiesības uz izglītību. Un te neņem vērā vajadzību skolēniem pēc iespējas nostiprināt reālajā darba vidē nepieciešamas noteiktas prasmes un attieksmes.

— Acīmredzot, tulkojot normatīvos aktus, valda burts, ne gars.

— Jā. Būtu jāskatās stratēģiski, ko mūsu bērniem patiesi vajag. Vai mēģināt iedzīt saprašanu par salikta pakārtota teikuma uzbūvi vai iemācīt pietiekamas darba iemaņas?

— Tagad jums nākusī klāt sākumskola.

— Jā, no Dundagas un arī no Tal-su novada. Pašos skolas pirmsākumos tā ir bijis, bet tad ilgus gadus te mācījās tikai no 5. klases. Visiem kolēģiem tas izvirza jaunus uzdevumus.

— Vai šādas pārmaiņas jāvērtē labvēlīgi?

— Jā, jo te visi bērni ir vienādās starta pozīcijās. Turklāt Mazirbē koncentrējas milzīga pedagoģiskā pieredze darbā ar mūsu bērniem. Būsim atklāti — bērni ar īpašām vajadzībām esošajos izglītības sistēmas apstākļos tā saucamajā parastajā skolā ar esošajiem visa veida resursiem ir papildu slogs. Arī tāpēc, ka parastā skola uzmanību pie-

vērš bērna sasniegumiem mācībās. Minētajā milzīgajā pedagoģiskajā pieredzē iekļauju arī pedagogu emocionālo kapacitāti, jo līdztekus visām apgūstamajām prasmēm ļoti plašs darba lauks ir mūsu bērnu emocionālā izglītošana, kas ir īpašs skolotāja profesionālās darbības lauks speciālajā pedagoģijā. No mazajiem bērniem, kas uzsāka dzīvi pie mums, pēc nepilnas nedēļas jau dzirdējām: ja būtu zinājis, cik pie jums labi, jau sen te būtu atnācis!

Sākumskolas bērni mācīsies apvienotajā klasē. Mums nav lineārās mācīšanas principa kā parastajā skolā, bet gan koncentriskais. Mācīšanās pamatā ir atkārtošana. Atkārtotajam pamatu un pie tā lēnām pieaudzējam nedaudz jaunā. Devītajā klasē daudzi saka: mēs to jau piektajā klasē mācījāmies! Bet, līdzko mācītais patstāvīgi jālieto atšķirīgās situācijās, rodas problēmas, kuru risināšanā nepieciešams skolotājs.

— Jums svarīgs ir ārpusstundu darbs.

— Un mums šajā darbā ir arī lieliska pieredze! Jā, tas šeit ir ļoti būtiski — attīstīt mūsu bērnus to, kas no dabas ir dots, tādējādi kompensējot būtiskas nepietiekamības bērnam attīstībā. Vispirms atrast, kas vislabāk padodas, un tad lēni, ilgstoši strādāt, lai varētu zīmēt, veidot vai sportot. Ārpusstundu nodarbībās iesaistīti visi skolēni.

Ļoti svarīgi ir attīstīt sīko motoriku, sajūgt kopā pirkstu kustības ar smadzeņu darbību. Apzināti virzām uz darbu ar sīku knibināšanos, piemēram, šūšanas pulciņā. Reizē mīcām pacietību, gribu. Tas gan ir ļoti grūti, jo bērns pēc definīcijas nevar būt apveltīts ar pacietību. Darbi paliek bērnam. Tas ir labais kārdinājums. Kad ierauga rezultātu, tad vēlas turpināt.

Bet mūsu bērni ilgi tapušo spēju arī vienā mirklī iznīcināt. Apbrīnoju kolēģu pacietību. Skolotājs bērna darbu jau arī zināmā mērā uztver kā savu. Bet bērns to iznīcina. Vai arī līdz zināmai pakāpei veido, bet tad pamet. Vai arī uzvelk tērpu, bet neuzkāpj uz mēles skatē, — jau 17 gadus piedalāmies modes festivālā, kam patrons ir *Burda*, tur piedalās arī lietuvieši. Un es pats esmu piedzīvojis, kā saziņa ar bērnu pārtrūkst. Esam ilgstoši kopā ar bērnu strādājuši, bērns paudis gandarījumu par to, ko dara, aizbraucam uz simtiem kilometru tālu starpskolu pasākumu, un bērns atsakās no sevis parādīšanas, protams, nespējot paskaidrot savu izvēli. Bet — šādos gadījumos nav tik aktuāla bērna izvēle, cik kāds nepamanāms ārējais vai bērna iekšējais pasaules impulss.

Mums ir dažādi pulciņi: galdnieku, zīmēšanas, darbam ar papīru, mūzikas, volejbola, basketbola, futbola. Piedalāmies starpskolu festivālos, konkursos. Pa logu dārzā var redzēt galdus, ko darinājuši lieli puiši. Piecus sešus gadus rīkojam teātra dienu Kurzemes speciālo skolu bērniem, pērn tas nenotika krīzes dēļ.

Mēs runājam par pārmaiņām, kas notiek visapkārt. Mainās arī bērni. Joprojām ejam dabā, ziemā staigājam pa aizsalušām vigām. Tomēr bērni kļuvuši pasīvi. Kādreiz nevarēja dabūt telpās iekšā, tagad grūti dabūt ārā.

— Paldies par sarunu! Un veiksmi!

Alnis Auziņš

• *Dinārs Neifleds ar kolēģiem Lielirbē pēc 2009./2010. mācību gada izbraucienā ar velosipēdiem.*
Foto no D. Neifelda albuma

uzskate maksā latus divus, bet Latvijas uzskate — reizes trīs un četras vairāk?

— Nozares vadītāji beidzamajā laikā min tēzi, ko pirms pāris gadiem vēl nesaklausīju, proti, ka izglītības nauda nav domāta reģionu uzturēšanai. To varētu tulkot: kas notiks ar lauku skolām un galu galā ar laukiem vispār?

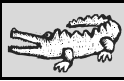
— Laikam jāatbild tā, ka man vispirms būtu jāvada sava skola, iekšpusē, pārāk daudz nedomājot par tālāku nākotni, tā nesarežģījot dzīvi ne sev, ne kolēģiem. Tas, ko jūs minējāt, ekonomiskā ziņā ir pavisam normāli. Paskatīsimies uz mūsu vietu no šāda viedokļa. Kas ir Mazirbe? Sezonāli aktīvs ciems. Vasarā pat cilvēku burzma. No oktobra līdz maijam — mirusi sezona. Novada vadībai pavisam drīz stratēģiski būs jāizlemj, ko iesākt ar jūras piekras-

ras veidošanai. Viņš kļuva par kādas lielas ražotnes galveno elektrīķi.

Ir tā — daudzos gadījumos — ja mūsu bērns paliks savās līdzšinējās mājās, tad uz visniecīgāko izaugsmi grūti cerēt. Ja aizies prom, būs labāk. Esam virzījuši audzēkņus uz profesionālajām skolām, Viņi parasti paliek pussemestri, jo ļoti grūti izturēt emocionālo, intelektuālo un ekonomisko spiedienu. Tur bērnam jābūt pilnīgi patstāvīgam, kamēr mūsu bērniem vajag noteiktu atbalstu.

— Jūsu skolā acīmredzot svarīgi bērniem iemācīt dzīves praktisko pusī, socializēt. Kā tam pakārtota programma, izglītības politika?

— Tas ir paradoksāli. Pat pirms pāris gadiem bija pietiekami daudz praktiskas ievirzes priekšmetu. Diemžēl pēdējos gados tie samazi-

Ceļojums laikā

«Tos kapus, tos kapus pieminiet...»

Mazliet dzestr, mazliet dūmakains ir 7. IX rīts, kad Aina mūs ved ekskursijā uz Džūkstes pusi.

Pagriežoties uz Zemīti, drīz norāde uz Lesteni, kur varbūt tikai daži no mūsu pulciņa pabijuši. Biežāk redzamas pielijušas zemienes un izbalojuši rapšu lauki, kur tehnika netiek virsū. Atmiņā ataust stāsti par Kurzemes Cietokšņa aizstāvjiem šejienes sliķšpajinos laukos. Un tad jau pakalnā paceļas 300 gadu vecā Lestenes baznīca, šāviņu

rētām klāta — neuzvarēta un nesaulauzta. Saulīte jau atkal silda gluži vasarīgi, miers un klusums visapkārt. Kā mākslas darbu varētu uzlūkot skaisti iekārtoto kapu lauku. Varētu... Gide, bijusi skolotāja, liek brīdi uzkavēties pie vārtiem un uzmanīgi izlasīt labās puses uzrakstu: «Man saulīte norietēja, tēvu zemi sargājot».

Dzejas laiks

Dzejas dienas Liepājā un Dundagā

Dzeja ir krāsu, smaržu un attiecību vibrācija gaisā. Vajag jūtīgu garu to uztveršanai. Tā saka māksliniece Velga Eizenberga. Par to septembrī pārliecinājamies arī Liepājā un Dundagā.

Septembrī, laikā, kad Latvijā risinās Dzejas dienas, Liepājā pulcējās ar literatūru saistītie un tās atbalstītāji no visas Kurzemes. Kopš 1999. gada īstenojas dzejnieka Olafa Gūtmaņa ideja Dzejas dienas katru gadu svinēt citā Kurzemes pilsētā.

Dzejas dienu programma bija veidota tā, lai katrs atrastu sev piemērotu un atbilstošu pasākumu. Uz promenādes skatuves izskanēja dzeja, ko lasīja no Kurzemes novadiem atbraukušie dzejnieki. Pārsteidza pats promenādes skatuves noformējums, vertikālās konstruk-

cijas bija apadītas novadu krāsās. Pasākuma nobeigumā simboliskā Dzejas dienu atslēga tika pasniegta ventspilniekiem.

Liepājas Universitātes rīkotajā seminārā *Autors. Teksts. Lasītājs* piedalījās viesi — Māris Rungulis, Guntars Godiņš un Arvils Vīgulis, un risinājās sarunas ar Liepājas Universitātes mācībspēkiem un ieinteresētajiem klausītājiem. Redzot un dzirdot autorus, radās vēlme iepazīt arī viņu daiļradi. Uzmaniību piesaistīja domas — brīvie asociāciju lauki, par pasacīto un nepasacīto

Pieminekļa pakājē gide stāsta par kauju vēsturi un kapu veidošanu. Vairāki no mums meklē savu piederīgo vārdus bezgala garajos sarakstos, kas vienmēr tiek papildināti. Atrodu sava brālīša vārdu, tikai šim zēnam atšķiras dzimšanas datums. Jau iepriekšējās reizēs esmu atradusi tik daudzus pazīstamus vārdus — savu pamatskolas un ģimnāzijas biedru vārdus. Kā dzīvus redzu jautrus zēnus, kas aiz smieklīem slēpa traģiskās nojaudas. Daži nedēļām svinēja atvadišanos, citi vēl steidzās nokārtot ieskautes augstskolā, lai tad, kad pārnāktu, tas būtu padarīts. Nepārnāca.

Diena būtu par īsu kaut daļēji izlasīt, kur nu vēl aptvert traģēdiju, kas iekalta baltajās sienās. Viens uzvārds iekrita acīs, atkārtojoties

dzejā, zemtekstu un zemdegām. Protams, izskanēja jautājumi, kā: «Vai latviešu dzeja pastāvēs? Vai to lasīs ne tikai vecākā un vidējā paaudze, bet arī jaunie?»

*Jums tur, augšā, dimd kā zvani
Dun un dang, dun un dang,
Mums tā garā dziedāšana
Pāri Nīcas lankām.*

Ar O. Gūtmaņa dzejoļa *Sasaukušās* rindām atklāja Dzejas dienu pasākumu Liepājas promenādē, bet izklausās tik duņdžiski! Un kas tad patiesi notika mums te, Dundagā? Šoreiz 12. septembrī Valpenē un Kubalu skolā piepildījās dzejnieces Maijas Laukmanes izlolota iecere — sapost Krišjāņa Barona mātes Engēles Baronas un citu radinieku kapavietas. Pēc tam — dzejas lasījumi pie Valpenes piramīdas. Mani visvairāk uzrunāja M. Laukmanes vēltījuma dzejolis Krišjāņa Barona dzīvesbiedrei Dārtai.

Pasākums turpinājās Kubalu skolā. Ivars Abajs stāstīja par skolu, Er-

— Tas, ka pašvaldības ikdienā neesmu vairs tik dziļi iekšā, drīzāk traucē. Man kā deputātam joprojām gribas jautājumus izziņāt līdz saknei. Tad šad tad pats sevi pieķeru pie domas, ka varbūt pārāk iedziļinos...

Visi deputāti cenšas pieņemt lēmumus pēc labākās sirdsapziņas un pēc tā, kā jautājumu izpratuši. Bet vienmēr nepārzinām visas nianšes. Dažkārt šķiet, ka, pieņemot lēmumu, nav pilnas informācijas par visiem aspektiem. Varbūt kādreiz kāds ko nepasaka līdz galam.

— Kā to vērst uz labu?

— Visi jautājumi ir atklāti jāizrunā. Ne jau līdz klaču līmenim, bet it īpaši juridiskie, arī sadzīviskie viedokļi. Atklājoties jaunām šķautnēm, es varētu pieņemt citu lēmumu. Pašam ir sanākušas dusmas — ja būtu to zinājis!

— Man radies iespaids, ka deputātu darbu ierobežo jurista trūkums. Svarīgos jautājumos deputāti reizēm atturas, to pamatojot ar lietas juridiskās puses neizpratni.

— Jāpiekrīt. Esmu viens no tiem, kas bieži piesauc likuma normas un tās interpretē, bet pēc savas saprašanas. Kolēģis, reizēm varbūt priekšsēdētājs, to traktē citādi. Un tad man atkal ir dusmas, ka esam bez jurista, kas pateiktu īsto skaid-

rošas reizes, un vārds visiem Jānis, tāpat kā miršanas gads tūkstošiem — 1944. Atšķirās tikai dzimšanas gads un datums. Vēl brīdis baznīcā. Tad piemiņas istaba ar atrastām karavīru personīgām lietām. Tas nav muzejs. Te katrs sarūsējušais nieciņš kliež par nedzīvotu dzīvi, par zudušiem sapņiem un cerībām.

Otra gide, arī skolotāja, atbraukusi mums pretī. Viņa, braucot kopā ar mums, iezīmē saulainajā ainavā toreizējās kaujas vietas ziemas spelgoņā, šāviņu izārdītā zemē, melnā un arī sarkanā sniegā. Stāsta par sagrautām mājām, par cilvēkiem, kas reiz šo zemi kopa.

Džūkstes baznīcas drupas, kapsēta, Anša Lerha – Puškaiša kaps. Pasaku muzejs, kur var tikai apbrīnā

• Klausoties dzeju, gaidot zupu.

Zigurda Kalmaņa foto

nestu Dinsbergu un citiem ievērojamem novada cilvēkiem. Pasākuma beigās baudījām ugunskurā vārītu dzejas zupu, tēju un gardas plātsmaizītes.

Liels paldies Guntai un Ivaram Abajiem un Gunitai Tropiņai par

klusēt. Ko spēj viens cilvēks izdarīt tik īsā mūžā! Trīspadsmit gadus bijis viens skolotājs pat 150 skolēniem. Mācījis vēsturi. Stādījis kokus, ne vienu vien parku iekārtojis, vācis un rakstījis pasakas, tās tulkojis gan no vācu un krievu valodas latviski, gan otrādi. Bagāti mēs esam: ir mums «Pasaku tēvs» Ansis Lerhs – Puškaitis, ir «Pasaku ķēniņš» Kārlis Skalbe. Ir tādi skolotāji kā Džūkstes vēstures rakstītāja, abas gides — ļoti interesantas stāstītājas, rokdarbu muzeja saimniece, bijusi skolotāja, par kuras darbu nevar izstāstīt, jo tas jāredz. Un mūsu Aina! Nezinu, kas vēl to varētu tā organizēt un smaidīt, lai būtu cik nogurusi. Paldies par visu, arī pusdienām!

Lidija Siliņa

Trīspadsmit krēsli

Joprojām mūsējais

Deputātu parādi turpina Sporta, izglītības un kultūras komitejas un Finanšu komitejas deputāts Uldis Katlavs.

— Pagājis gads un mēnesis, kopš vairs nevadi Dundagas vidusskolu. Tu esi Talsu pamatskolas direktors, dzīvo šajā pilsētā, taču tomēr esi mūsu novada domes deputāts.

— Pašā sākumā tiešām iedomājos, ka būtu sakarīgi nolikt mandātu. Bet es saņēmu piedāvājumu veikt izglītības speciālista pienākumu Dundagas novadā. Pēc likuma katrā novadā jābūt izglītības pārvaldei vai vienam izglītības speciālistam. Dundagas novadam pietiek ar speciālistu. Apdomājot pieņēmu šo priekšlikumu. Tad arī loģiski šķita turpināt deputāta darbu. Daļa novada iedzīvotāju atdevuši balsis par sarakstu, ko pārstāvu, arī par mani.

— Lūdzu, pastāsti par izglītības speciālista darbu novadā!

— Galvenie pienākumi ir raudzīties, kā sadala mērķdotācijas pedagogu algām, kā administrē interešu izglītības naudu, kā ievēro dažādus noteikumus. Tas atšķiras no izglītības vadības darba, un tas man patīk.

— Nedaudz salīdzini Dundagas vidusskolu un Talsu pamatskolu!

— Dundagā pavadīju septiņus gadus, un tā man bija laba pieredze. Tā ļāva uzsākt darbu Talsu pamatskolā bez satraukuma. Sākumā īpatnēji šķita tas, ka Dundagā par

lielākajiem no skolēnu vidus uzlūkoju vidusskolēnus, bet pamatskolā par tādiem jāuzskata 8.–9. klašu audzēkņi. Bet pilsētas bērni neko īpaši neatšķiras no lauciniekiem. Reizē ik pa laikam ar nostalgiju atceros Dundagas vidusskolas jauniešus, viņu sirsnību, cilvēciskumu, labsirdību. Tādu man dažbrīd pietrūkst. Talsu pamatskolā mācās 253 audzēkņi, un šis skaits ir tuvu tam, kāds ir Dundagas pamatskolas daļa.

— No deputātiem esmu dzirdējis pārdomas, cik tas ir labi vai slikti, ja deputāti ir iestāžu vadītāji. Tu tāds bijī, nu vairs neesi un tāpēc vari salīdzināt abus stāvokļus. Vai tagad lemjot esi brīvāks?

— No vienas puses, jā, pašvaldības iestādes vadītājam un deputātam var neapzināti iešauties prātā, kā tā vai cita jautājuma izlemšana varētu skart manu iestādi. No šī viedokļa, neesot vadītājam, ir brīvākas rokas. Bet — ja neesi pašvaldības darbā, ikdienas ritumā, tad dažas lietas līdz galam neizproti. Reizēm šķiet, ka, nezinot nianšes, jautājuma priekšvēsturi, pat emocionālo, cilvēcisko pusi, grūtāk izlem.

— Cik produktīvas, tavuprāt, ir komiteju un domes sēdes, cik labi tautas kalpi tām sagatavoja, kas traucē būt efektīvākiem?

rojumu. Par vajadzību pēc jurista runāju jau otro sasaukumu. Šķiet, ka tūlīt, tūlīt būs, bet kā nav, tā nav.

Jā, arī es esmu atturējies pieņemt lēmumu šī iemesla dēļ. Tas ir katastrofāls trūkums. Kaut vai Dundagas bērnudārza jautājumā! Ja būtu jurists, kaut kas būtu formulēts citādi, samezģojumi būtu sakarīgāk risināti. Turklāt juristu vēl vairāk vajag iestāžu vadītājiem.

— Vai tu jūti saikni ar novada cilvēku, savu vēlētāju? Vai pie tevis vēršas kā pie deputāta, lūdzot kādu jautājumu noskaidrot, iestāties, ierosināt?

— Droši vien jautā mazāk, nekā

vaicātu, ja dzīvotu uz vietas. Tomēr mani ir uzrunājuši, ir zvanijuši, taujājot manu viedokli, lūguši aktualizēt jautājumu. Tie parasti ir dziļāki jautājumi, nevis vienkāršas sadzīviskas ķibeles.

— Vai atceries kādu konkrētu jautājumu?

— Par to pašu bērnudārzu, par Kubalu skolas–muzeja projektu.

— Un izskaidroji? Izskaidro man ar'!

— Tas ir viens no jautājumiem, kur pietrūkst jurista, pietrūkst arī mūsu pašu, deputātu, atklātības.

— Kas traucē būt atklātiem?

— Ļoti bieži, diskutējot un lemjot par projektu, atklājas kas jauns, kas tomēr ir bijis — jau senāk. Vieni vai otri nav pateikuši visu līdz galam. Tā nav melošana, bet, nepaskaidrojot visu vajadzīgo, nav īsti tā, kā vajag. Nav pilnas ainas, bet runa ir par tiešām sarežģītām lietām. Bet varbūt es neesmu visu saklausījis?

— Vai Dundagas avīzi iznāk laiks palasīt?

— Vienmēr izlasu.

— Tad kā bijušajam redkolēģijas loceklim jautāšu: kas, tavuprāt, gada laikā mainījies uz labo, kas — uz sliktu pusi?

— Esmu dzirdējis spriedumus, ka no politiskās vai aktualitāšu viedokļa avīze ir kļuvusi citādāka nekā agrāk, bet man tas citādums patīk. Manuprāt, avīzei jāatspoguļo viedokļu dažādība, ja tādi izskan. Avīzē izlasu visu, izņemot lībiski rakstīto. Man ir interesanti lasīt Dundadznieku.

Aļņa Auziņa teksts un foto

Līvõ āiga • Līvu laiks

Tēriņš!

Sveicieni rudenī un *Līvu laika* gada jubilejā. Šis numurs ietver augustu noslēdzošos notikumus — divus svētkus — un septembra sākuma notikumus — grāmatas iznākšanu un lībiešu valodas kursus. Tas arī skaidri iezīmē, ka atpūtas laiks beidzies un sācies mācību gads.

Ceru, ka pa šo gadu esat apguvuši kaut ko no lībiešu valodas. Ar dažādām metodēm esmu centusies

un centīšos jums to *iebarot*. Vismaz «tēriņš!» visiem Dundagas novada iedzīvotājiem noteikti ir jāzina! Tomēr, ja vēlaties lasīt un saprast *Līvu laika* lībisko daļu (bez tulkojuma), silti iesaku apmeklēt valodas kursus, šāda iespēja jums tiek dota.

Veiksmīgu jauno mācību gadu gan jums, gan mums, un turpiniet lasīt *Līvu laiku*!

Linda Zonne

Līvu ziņas • Līvōd tieudōd

28. VIII Uguns diena Liepupē.

29. VIII Turaidas Līvu diena.

4. IX Baibas Šuvcānes grāmatas *Senais lībiešu ciems Kolka* atvēršana Kolkā.

5. IX *Nurmorkeštōr* uzstājas festīvēlā *Baltijas saule*.

7. IX *Zaļš. Balts. Zils* izstādes atklāšana Mencendorfa namā Rīgā.

11. IX Baibas Šuvcānes grāmatas *Senais lībiešu ciems Kolka* atvēršana Rīgā.

15. IX sākas Līvu fonda ar Tieslietu ministrijas atbalstu rīkoti

lībiešu valodas kursi 5 vietās Latvijā. Ar pašlaik iegūto finansējumu tie turpināsies līdz 30.XI.

4. X–15. X notiks *Lībiešu valodas nedēļa Ventspilī*, ko rīko Līvu fonds ar Sabiedrības integrācijas fonda atbalstu.

Līvu fondam jauna grāmatvede — Rūta Spridzāne.

Līvu savienības vadītājs Dāvis Stalts sācis iepriekšējās vadības telefonparādu nomaksu.

Apkopojā Linda Zonne

• *Baibas Šuvcānes grāmatas atvēršanas svētkos Kolkā braši dziedāja vietējās meitas un sievas.*

• *Baiba Šuvcāne rōntoz vāldiž tiēmōs Kūolkas veggī lōlīztō Kūolka tidārd ja naizt.*
Jāņa Medņa foto

Oktoabrī Ventspils Amatu mājā skanēs līvu valoda Oktōbōr kūs Vānta Amat kuodās kilūb līvō kēļ

Projektā *Lībiešu valodas nedēļas Ventspilī* no 4. līdz 15. oktobrim Ventspils Amatu mājā notiks lībiešu valodas un kultūras apmācības, kas noslēgsies ar pasākumu *Līvu sestdiena* 16. oktobrī.

Lībiešu valodas nedēļu laikā ikviens interesents varēs apgūt lībiešu valodas pamatus pie pasniedzējas Zojas Sīles, kā arī klausīties stāstījumos par lībiešu vēsturi, kultūru un tradīcijām, ko būs sagatavojis lībiešu vēstures un kultūras pārzinātājs Edgars Sīlis. Lībiešu valodas un kultūras apmācībās apskatīs šādas tēmas: Jūra, tās nozīme lībiešu dzīvē; Lībiešu nacionālie ēdieni; Lībiešu tautas tērps, tā valkāšanas tradīcijas; Jānis Princis — līvu kultūras saglabātājs — ventspilnieks; Stiprās lībiešu dzimtas Ventspils apkaimē.

Lai valodas apmācību procesu padarītu interesantāku, mācību laikā paredzēts iestudēt dažādus

sadzīviskus skečus lībiešu valodā no Pētera Damberga grāmatas. Lībiešu valodas nedēļā ventspilnieki — lībiešu kultūras pārzinātāji — mācīs arī senās tradīcijas. Lībiešu tautas dziesmas dziedās un citiem mācīs Līvu savienības Ventspils nodaļas vadītāja un Ventspils lībiešu ansambļa *Rāndalist* dalībniece Ausma Ernestovska un līvu dziesmu pārzinātāja Anda Fišere. Savukārt lībiešu rotaļas un deju soļus ierādīs Ventspils danču kluba vadītājs Vents Priedoliņš. Lībiešu valodas nedēļu laikā lībiešu valodā iestudētos skečus, apgūtās dziesmas, rotaļu un deju soļus noslēguma pasākumā izspēlēs paši projekta dalībnieki, atdzīvinot lībiešu valodas skanējumu un demonstrējot to Ventspils Amatu mājas apmeklētājiem, tādējādi sniedzot ieskatu lībiešu tautas kultūrā un tradīcijās.

Māra Vīgerte

Muini Tuļ Ē

Jemīņ āigastidi jedmōl pids Vāldamer rāndanaigā īrgiz Muini Tuļ Ē tradīcij jēgā vīlakū perri pūolpāvan. Jēgā mō pōrāndōks um eņtš mō vōitlījizt au pierrō ja sie mōtkōks mēg Vāldamer rovt amād attō ītist. Jou 1250. āigastōs um kēratōt ku Vāldamer rāndanaigās attō vōnd sūrd pōrāndōkst, ja ni tiēmō mēg sedā tegiž. Metsepol Līvlizt Kultūr Sidām ka tāmnāigast vōdlizt eņtš jūs siedā īedō pīvāstō. Tuļtō nei Kurāmō līvlizt kui Vidumō līvlizt ja mād sōbrād nei īdskubs seļliztōks rištīngtōks, kis

Senās uguns nakts

Pirms vairākiem gadiem aizsākās Senās uguns nakts tradīcija Baltijas jūras krastos augusta pēdējā sestdienā. Katras zemes ugunskuri godina savus cīnītājus un ar domu vieno ap Baltijas jūru dzīvojošās tautas. Jau 1250. gadā rakstos atrodams ziņas, ka Baltijas jūras krastos dedzināti milzu ugunskuri, un nu šī tradīcija ir atjaunota. Metsepoles Līvu kultūras centrs arī šogad uzņēma šīs nakts godātājus. Atbrauca gan Kurzemes līvi, gan Vidzemes līvi un mūsu draugi no Latvijas un Igaunijas. Liepupes saimnieks Jānis Atis Krūmiņš ar ģimeni viesiem vārīja putru, tad bija uguns rituāla tiesa pie uguns akmeņiem un brauciens ar zirgu uz jūrmalu. *Ūķu* (mājas nosaukums cēlies no līvu vārda *ukāz* — *lepns*) sētas saimniece mums stāstīja par buriniekiem un vīriem, kas tos cēla. Tad ar ugunskokiem — lāpām — mēs devāmies uz jūrmalu un, saulei dodoties atpūsties zelta laivā, aizdedzinājām ugunskuru. Sešas vijoles, dūdas,

bungas un stabules spēlēja jūrmalā, ļaudis dancoja. Sajūtas bija tik labas, vienotas un siltas, ka neviens neizplūda garās runās, tā bija sena sajūta būt kopā ar tiem ļaudīm, kas var uguni sauļā nest. Ar zirgu pa nakti braucām uz baznīcu apskatīt izstādi par buriniekiem un uzdziedāt. Naktī pie lielā katla skanēja mūzika un dziesmas. Arī mūsu saronas bija par garīgām lietām, par

Turaida Līvlizt pāva

Līvlizt kēpiņ mōl, Jumāl tarās Turaidōs, nei kui jēgā āigast vōdliztō līvlizt. Īdōkabāl piškī pīvā um and ou sie mō rovvōn, sies pīvās attō lōlōnd Skandinikād, Līvlizt, Kāndla, Vīm, nūord līvlizt ja munt rovt, attō vōnd nāktōkst ja konferentsōd, ka Satezel nīnmāg um vōnd ulzōkōvōmōst ja siz konferentsōd īl siedā. Alz ni Turaid muzejs strōdōb Anda Skuja, siz līvlizt nim um sōnd juo sūrd kūožō. Anda pallōs Līvōd Ītō, ja mād ūž jū-

odiji Dāv Stalt ābtīz ja valmistōz juo sūrd ja knaššōd pīvād. Abbōl kizzimi pāl um tiēnāmōst Kūolkānikād Santa, Arnis, Aina, Sarmīte, kis Aldis Pinkens ābtōks, tūoitō jūo magdist līvlizt siēmndāigad nei happōndrokkō, kui lestād ja mū. Kunšt, māngāžād, eļmōd ažād līvlizt motīvōks vōļtō Vidumōnikād līvlizt lev ja Daina pūolt tiēvtōd. Ekskursijd ja sūr, knaš nāgtimi līvlizt kuods, kubbōsōmi līvliztōks ja sōbrād Hānjalizt teid sie pāva vāga knaššōks, kil vōļ Dāvōn tuož, ku Jumāl sien pāvōn vōļ Leļļi, siēpierāst ku tiera pāva sadīz vīmō. Lopāntōks

Turaidas līvu diena

Līvu karaļa zemē, Dieva dārzā Turaidā, kā katru gadu tika gaidīti līvi. Vienmēr mazi svētki ir devuši godu šīs zemes tautai, šajos gados ir dziedājuši *Skandinieki, Līvlizt, Kāndla, Vīm*, jaunie līvi un citi ļaudis, bijušas izstādes un konferences, arī Satezeles pilskalnā ir bijuši izrakumi un tiem veltītas konferences. Kopš Turaidas muzejā strādā Anda Skuja, līvu vārds ir ieguvis lielāku vietu. Anda lūdza Līvu savienību, un mūsu jaunais vadītājs Dāvis Stalts palīdzēja sarīkot lielākus un

skaistus svētkus. Par atsaucīgu palīdzību ir jāpateicas kolciniekiem Santai, Arnim, Ainai un Sarmītei, kas ar Alda Pinkena gādību atveda gardus līvu ēdienus — gan skābputru, gan lestes un vēl daudz ko. Mākslas, rotaļlietu, pērļu u.c. lietu ar līvu motīviem autores bija Vidzemes līvietes Ieva un Daina. Ekskursijas un lielā, skaistā izstāde līvu namā, tikšanās ar līviem un draugi no Hānijas padarīja šo dienu jo skaistu, kaut gan Dāvim bija taisnība, ka «Dievs šajā dienā bija latvietis», jo visu dienu lija lietus. Nobeigumā uzstājās *Somugri* — pieci igau-

vōibōd tūlda kāds kānda. Ibīzōks broutšizmō īes pīvākuodās, vaņtļizmō nāgtōks īl puŗrōdkuoigīd ja lōlizmō. Īes sūr kaļļā jūs kīldzist lōlidi ja muzik! Ka mād rōkūd vōļtō īl vaimlist ažād, īl siedā mis um mād tulmi, kus um rubiž kus mēg vōimō tūnda ja kus kītō, ku mād tūndōd attō ka mād izāizād pierāndōks. Ūondžōl tuļ pakānd, kui amād loulōks lekštō ainō sizzōl maggōm. Sūr tiēnū Krūmiņ aimōn ja Metsepol Līvlizt Kultūr Sidāmōn, Delve, Laiva, līvliztōn ja ēstļi vijold mūzikantōdōn — Ann, Marju, Liisi, Kadri, Karel.

Julgī

to, kas ir mūsu nākotne, par robežu, kur mēs varam just un kur teikt, ka mūsu izjūtas ir mūsu tēvutēvu mantojums. Rīts pienāca ātri, un visi dziedādami devāmies gulēt sienā. Liels paldies Krūmiņu ģimenei, Metsepoles Līvu kultūras centram, Delvei, Laivai, līviem un igauņu vijolniekiem Ann, Marju, Liisi, Kadri un Karel.

Julgī

spēliztō Suomōugriliži – vīž ēstļizt vijold spēļijizt (Kadri, Liisi, Ann, Marju, Karel) ja līvlizt (Dāv, Julgī, Matīs, Oskar, Emīl). Kilīztō nei līvlizt kui ka ēstļizt rov muzik ja lōlidi. Lūotōm, ku jēgā āigastōks pierri august nādīļlopāntōks līb knaššōs Vidumōs, ja jēgā āigastōks jūo paŗīmi. Hānjaliztōks ja setudōks mēg ūomō sarōkānd, ku nei pāgiņ kui vōimō, tulāmō mēg kubsō, ja nei ābtōm ikš tūoista. Hānjalizt attō mēdi jo pāgiņ abtōnd ja mād jūs tund. Vōlks sūr rīem nādō līvlizt pīvād ja pāvād aigō ka mūdi līvliži.

Julgī

ņu vijolnieki (Kadri, Liisi, Ann, Marju, Karel) un līvi (Dāv, Julgī, Matīs, Oskar, Emīl). Skanēja gan līvu, gan igauņu tautas mūzika un dziesmas. Cerēsim, ka turpmāk katru gadu piedzīvosim augusta pēdējās nedēļas nogali skaistajā Vidzemē, un ar katru gadu jo labāku. Ar hāniešiem un setiem mums ir noruna — cik vien varēsim, sanāksim kopā, tādā veidā viens otru atbalstot. Hānieši mūs jau ir daudz atbalstījuši un pie mums braukuši. Būtu liels prieks redzēt līvu svētku un dienu laikā arī citus līvus.

Julgī

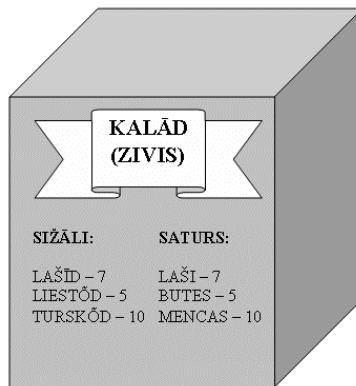
Vents vaicā: Kā tu domā? Vānt kizūb: Kui sa mōtlōd?

Kastōs attō seis laštīd, vīž liestōd ja kim turskōd. Mīngi um vōimist ezmōks kōrdō vōttō kūoḑōn laš? (Kāda ir iespēja ar pirmo reizi izņemt tieši lasi?)

Perri vastūks (08.2010.): Kōrli — 60 km : 60 min × 25 km = 25 minūtō,

Jōņ — 70 km : 60 min × 35 km = 30 minūtō. Kōrli līb pakānd juo Kūolkō.

Iepriekšējā atbilde (08.2010.): Kārlis — 60 km : 60 min × 25 km = 25 minūtes, Jānis — 70 km : 60 min × 35 km = 30 minūtes. Kārlis būs ātrāk Kolkā.

Raibs kā dzeņa vēders

Īstenots projekts Mājās

Ar Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai finansējumu un pašvaldības līdzfinansējumu īstenots projekts *Dundagas bērnu dienas centra Mājas rotaļu un atpūtas telpas vienkāršota rekonstrukcija un labiekārtošana*.

Virš galvas lidinās divi papagaiļi — Saulīte un Mākonītis —, kas rīta pusē ir vienīgie bērnu dienas centra Mājas iemītnieki, līdz brīdim, kad Mazajā skolā beigsies stundas un centriņā kā zirņi sabirs bērni. Viņu uzmanības punkts šobrīd ir tikko izremontētā un iekārtotā rotaļu un atpūtas telpa. Pie sienām salātzaļas tapetes, griestos jauns apgaismojums, grīda ieguvusi linoļu, kas atgādina bambusu. Un vēl jauni plaukti, rotaļlietu kastes uz ritentiņiem, jauns paklājs, bet pats galvenais — pieci sēžammaisi, kuros tā vien gribas ielekt, ja vien centriņa mammas to ļautu. Arī mazā improvizētā virtuvītes niša, kur stāv tējkanne, ieguvusi jaunu veidolu, jo siltā zaļu tēja ietilpst katras dienas programmā.

Gribam pateikties Ziemeļkurzemes reģionālās lauksaimniecības pārvaldes darbiniekiem par rūpīgu un ļoti iecietīgu projekta pārraudzību, SIA *Formbetons* valdes priekšsēdētājam Aldim Heniņam, Ivaram Dambergam un Jānim Kovalčukam par veikto darbu, Ervīnam Kristīnam — par uzdāvināto televīzijas antenu. Taču pats vērtīgākais — ilglaicīga sadarbība ar mūsu novada domi un tās atbalsts.

Septembris ir mūsu Māju dzim-

• Jauns klājums grīdai, jauns — sienām, bet bērņus visvairāk saista mīkstie sēžamie — pufi.
Foto no Māju albuma

šanas dienas mēnesis. Šogad tā jau ir sestā jubileja, un viss kā jau sešgadniekam — augšanas veiksmes un neveiksmes, prātā pieaugšanas laiks un pats galvenais — sirdsgudrība, kas ik brīdī jāaudzē.

Ļoti ceram, ka nākamais gads ļaus veikt remontu arī mūsu nodarbību telpā, ka varēsim savākt radošas idejas, ko darīt ar rotaļu laukumu, un vēl šādas tādas domas

pa galvu raisās.

Gaidām ciemos! Ikvienu. Īpaši tos, kas vēl nav pie mums bijuši. Driķst nest arī dāvanas — ābolus, zaļu tēju maisiņus un arī kādu cukura paku, ja naudas maks to atļauj. Un vēl no bērņiem mīļš sveiciens Ārijas tantei jeb Ārijai Jāvaldei, kura tik cītīgi mums jau vairā-

kus gadus rudenos stiepj ļoti garšīgus ābolus, kas īsā laikā atrod īstos adresātus — bērnu vēderus. Un vēl — *Skapīc* gaida bērnu apģērbu un apavus, kas vieniem nav vairs vajadzīgi, toties citus ļoti iecienātu.

Alfa Auziņa, bērnu dienas centra Mājas vadītāja

Ģipkas luterāņu baznīcai — 150!

9. X plkst. 12.00 svinēsīm baznīcas 150 gadu jubileju, baznīcas un ērģeļu atjaunošanas svētkus.

Ģipkas baznīca uzcelta 1860. gadā. Tā atrodas priekšu meža ielokā, bet saklausāmas arī jūras šalkas. Baznīcas altārgleznu *Kristus pie Krusta* gleznojis vācu mākslinieks Šēfers (*Schäfer*).

1969. gada 1. septembra rītā

Baznīcas atjaunošanā savu artavu ir ieguldījuši bijušie draudzes priekšnieki Pauls Ūpis un Ēriks Sēne. Tomēr galvenie atjaunošanas darbi sākušies ar 2000. gadu. Draudze ir spējusi savākt ziedojumus ap Ls 100 000 un baznīcu atjaunot.

2009. gadā pārvedām ērģeles no Anglijas, pašreiz tās restaurē. 9. X Ģipkas baznīcā atkal skanēs ērģeles!

Ģipkas baznīcas vārdā pateicos Dundagas evaņģēliski luteriskās baznīcas draudzei, Dundagas baptistu draudzei un visiem tiem dundadzniekiem, kuri ir ziedojuši naudas līdzekļus baznīcas atjaunošanai, bet īpaši liels paldies Ivaram Nierliņam!

Mīļš paldies visiem! Ar prieku gaidīsim Ģipkas atjaunotajā baznīcā mūsu kopīgajos svētkos!

Ar prieku paziņojam, ka 9. X svētkus kuplinās mūsu draugi no Talsu evaņģēliski luteriskās draudzes — ansamblis *Sanctus* — vadītāja Vija Ivanovska, ērģelnieks Raimonds Felšs, koncertmeistars Juta Dreiberģa, flautas solo Tija Teibe.

Iespējami arī vēl citi viesmākslinieku sagādāti muzikāli pārsteigumi.

Valdis Rande, Ģipkas evaņģēliski luteriskās baznīcas draudzes priekšnieks

Foto no draudzes albuma

- Kādreiz ...
- ... un tagad.

baznīca tika nodedzināta. No degošā dievnama izglāba daļēji bojātu altārgleznu, divas lustras un atsevišķas detaļas no altāra un kanceles. Baznīcas altāris un kancele pirms degšanas bija vieni no skaistākajiem Ziemeļkurzemē.

Nacionālā apvienība *Visu Latvijai! – Tēvzemei un Brīvībai/LNNK* aicina vēlētajus tikties ar deputātu kandidātiem Dundagā pils lielajā zālē 29. IX no plkst. 17.00 līdz 18.30.

Kā vēlēsim?

Ikvienam, kas 2. X dosies uz vēlēšanu iecirkņiem, lai piedalītos 10. Saeimas vēlēšanās, jāzina, kur un kā vēlēties.

Balsot var doties uz jebkuru vēlēšanu iecirkni visā Latvijā, taču jāatceras — kandidātu saraksti vēlēšanu apgabalos atšķiras.

Dundagas novadā var vēlēties 5 iecirkņos: Dundagā — pilī, Mazirbē — Mazirbes internātpamatskolā, Vīdalē — *Vīdales skolā*, Kaļķos — *Vārpiņiekos*, Kolkā — tautas namā. Sliktā tehniskā stāvokļa dēļ ir slēgts Nevejas vēlēšanu iecirknis. Šo iecirkni iecienījušajiem vēletājiem būs jādodas uz Dundagu vai uz Mazirbi. Vēlēšanu dienā visi vēlēšanu iecirkņi darbosies no plkst. 7.00 līdz 20.00.

Lai atvieglotu izvēli, no 22. IX līdz pat vēlēšanu dienai visos vēlēšanu iecirkņos varēs iepazīties ar deputātu kandidātu sarakstiem, ziņām par katru deputāta kandidātu, priekšvēlēšanu programmām, vēlēšanu kārtību. Iecirkņu darba laiki ir izlikti pie iecirkņiem, publicēti novada domes mājas lapā, kā arī Centrālās vēlēšanu komisijas (CVK) mājas lapā.

Atgārne visiem vēletājiem:

1) lai nobalsotu, līdzī jābūt personu apliecinošam dokumentam — LR pilsoņa pasei; 2) novēlēties var tikai katrs personīgi un tikai vienu reizi; 3) ejot uz vēlēšanām, pārbaidiet pases derīguma termiņu; 4) varēs nobalsot arī dzīvesvietā, pirms

Atvieglājumi ārstējoties

SIA Dundagas veselības centrs paziņo, ka valdība 19.11.2006. MK noteikumos Nr. 1046 *Veselības aprūpes organizēšanas un finansēšanas kārtība* 18.08.2010. ir apstiprinājusi grozījumus sociālās drošības tīkla stratēģijā, un no 1. IX visi iedzīvotāji ar ģimenes ārsta norīkojumu var ārstēties dienas stacionārā, nemaksājot pacienta iemaksu.

Tāpat ietaupījums, uzturoties dienas stacionārā, būs Ls 3 par katru dienu. Maznodrošinātās personas, uzrādot sociālā dienesta izziņu, papildus ir atbrīvotas no maksas par viesnīcas pakalpojumiem (t.i., ja persona atrodas centrā diennakti). Tādā gadījumā ietaupījums par katru dienu ir Ls 2,15. Maznodroši-

tam iesniedzot vēlēšanu komisijai **rakstisku pieteikumu**, norādot vārdu, uzvārdu, personas kodu, atrašanās vietas adresi, neierašanās iemeslu (pieļaujami divi — **veselības stāvokļa dēļ vai ja ir slimnieka kopējs**), datums, paraksts. Pieteikumu veidlapas saņemamas vēlēšanu iecirkņos, un tie jāiesniedz līdz 2. X plkst. 12.00. Ja nav iespējams nokļūt pēc pieteikuma veidlapas, var būt arī pašrocīgi rakstīts iesniegums, ietverot visas norādītās ziņas; 5) lai balsojums būtu derīgs, vēlēšanu aploksnē ir jāievieto tikai viena jūsu izvēlētais balsošanas zīme (tajā var izdarīt atzīmi ar + rombā pretī kandidātam, ja īpaši atbalstāt kādu kandidātu, un var svītrot kandidāta vārdu un uzvārdu, ja neatbalstāt viņa kandidāturu, vai arī zīmi var atstāt negrozītu, neizdarot tajā nekādas atzīmes); 6) ja ir gadījies kāda kibe ar aploksni vai balsošanas zīmēm, vērsieties pie vēlēšanu iecirkņa komisijas.

Pirms balsošanas rūpīgi iepazīstieties ar pamācību! Par visu neskaidro jautāiet pa tālruni 63237851 vai CVK tālruni 67715000.

Sandra Kokoreviča, novada vēlēšanu komisijas priekšsēdētāja

nātām personām maksa paliek kā iepriekš par ēdināšanu (trīsreiz dienā — Ls 1,95) un medikamentiem. Par medikamentu iegādi maznodrošinātās personas palīdzību var saņemt Sociālajā dienestā. Pārējiem iedzīvotājiem maksa par viesnīcas pakalpojumiem, paliekot pa nakti un saņemot trīsreizēju ēdināšanu, paliek kā iepriekš, t.i., Ls 4,10.

Pateicoties SIA *Kurekss* ģenerāldirektoram Jānim Apsītīm un finanšu direktoram Arnim Apsītīm, esam iegādājušies modernu sonogrāfu, kas paplašinās iedzīvotāju izmeklēšanas iespējas uz vietas. Darbinieku un novada iedzīvotāju vārdā no sirds pateicos SIA *Kurekss* par lielo ziedojumu! Mīļš paldies Jāņam un Arnim vecākiem par dēlu audzināšanu!

Ar patiesu cieņu un pateicību SIA Dundagas veselības centrs valdes priekšsēdētājs Valdis Rande

**Veronika Ķīsele (1923)
Veldze Konovalova (1952)**

**«Dundadznieks» Nr. 9 (102)
2010. gada septembrī.**

Dundagas novada domes izdevums, iznāk reizi mēnesī, reģistrācijas Nr. 000702696, pasūtīšanas indekss pastā 3085.

Redakcijas adrese: Dundagas pils, Dundaga, LV 3270.

Redkolēģija: Alnis Auziņš (redaktors, tālr.: 63237858, epasts: alnis@dundaga.lv), Gunta Abaja, Baiba Dūda, Velta Metene, Aivars Miška, Aldis Pinkens, Smaida Šnikvalde, Aiga Štrausa.

Publicētie materiāli ne vienmēr pauž redakcijas vai izdevēja viedokli. Par datu pareizību atbild tos sniegušā amatpersona, citos gadījumos — raksta autors, intervijās — arī intervējamais. Pārpublicēšanas gadījumā lūdzam atsaukties uz «Dundadznieku».

Iespiests Talsu tipogrāfijā.

Metiens: 500 eks.

Internetā: www.dundaga.lv/avize

Kļūsti par brīvprātīgo 10. Saeimas vēlēšanu novērotāju!

Ikviens Latvijas iedzīvotājs, kas sasniedzis 16 gadus, līdz 30. IX var pieteikties vēlēšanu novērošanai mājas lapā www.cvk.lv.

Anna Riekstiņa, projekta Brīvprātīgie novērotāji 10. Saeimas vēlēšanās vadītāja, tālr. 67814905, e-pasts: noverotaji@cvk.lv.

Pils frizētavā no oktobra darba laiks: P 9.00–15.00; O, T, C 9.00–17.00, Pk, Se 9.00–15.00.

Akcija oktobrī! Matu krāsošanai 15 % atlaide. Tel. 63242653 vai 29279901.

Paldies!

No sirds pateicos visiem labajiem cilvēkiem, kas mani atcerējās un sveica 70 gadu jubilejā. Liels paldies par skaistajiem ziediem, mīļajiem vārdiem un labajiem vēlējumiem!

Dzidra Bogdanoviča